

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. augusta 1928.

Broj 16.

Ljubljana, 15. augusta 1928.

ADAM ZAMOYSKI, starosta PSS:

Pozdrav Poljskih Sokola Jugoslovenskom Sokolstvu.

Braćo Sokoli Jugosloveni!

Svima Vama, okupljenim pod zastavom Jugoslovenskog Sokolstva i svima stanovnicima, koji ulaze u sastav velike Vaše Kraljevine, izričem u ime celog Poljskog Sokolstva, koje obuhvata zemlje na teritoriji poljskoj i one izvan njenih granica, čak i na drugoj polukugli, naš srdačan sokolski "Zdravo!"

Veliku čast gaji za Vas Poljsko Sokolstvo ne samo iz razloga obične društvene kurtoazije, već ušišeni silom idejom, koju Vi predstavljate i za čiji napredak ste dali očigledne borebene dokaze.

Vaša država to je zgrada, koja je postala iz nekoliko zasebnih delova, a zahvaljujući razumevanju ideje jedinstva, za koju ste toliko uradili i dali sjajnih primera — sačinjava granitnu zgradu Kraljevine pod jednim Kraljem i pod jednom zastavom ujedinjenja. Da bi ste do toga došli, umeli ste čak da žrtvujete državnu samostalnost. Srbija i Crna Gora umele su da u tome pravcu odu tako daleko, da za borave čak i ime i da ga zamene imenom Jugoslavije, raskidajući mnoštvo svojih tradicija, ma da u njih udubili duše osećate veliku privrženost i omogućavate stvaranje ogromne državne tvorevine. Zato veliko poštovanje i službu ideji ujedinjenja, koja se tako teško postuže među Slovenima, moramo Vam se diviti i odati čast. Sloveni, Hrvati i Srbi, ova glavna tri plemena naroda velike Kraljevine, demantuju svojim delima opšte mišljenje, da nesloga Slovena ne dopuštava im da postignu kakva veća dela; ova tri plemena potvrđuju, da Sloveni umeju da se ujedinje pod zastavom velike ideje.

Ali još je jedan razlog, radi kojeg mogu ovde da izrazim svoju radost. Imam mandat Poljskog Sokolstva, da izrazim veliku čast i priznanje Vama, braćo Srbi, za Vaš viteški stav i držanje u 1914 godini, kada ste Vi, tada narod od četiri miliona, primili rukavicu, koju Vam je bacio germanski džin. Bacio se na Vas, kao besni uragan, grad čelaza, te su Vam bacane teutonske granate, misleći da će oni Germani učiniti to, da za nekoliko dana neće ostati ni traga Vaših mesta i varoši, međutim Vi Srbi, naoružani nepobedivom verom velike ideje, ispunjeni toplom i neugasivom ljubavlju svoje otadžbine, ne samo da ste umeli da se oduprete, već ste umeli da i pobedujete velike horde njemačko-srpsko-madžarske koalicije. Pobedili ste ne samo Vi, već svojim otporom razbuknuli ste sve jače vjor rata, koji je buknuo u celom svetu i ceo se svet u vatri ove strašne borbe očistio, pobedila je ideja slobode, ušle su na snagu tvorevine slovenskih država, postala je Jugoslavija, uzdigla se Čehoslovačka i ustala je iz mrtvih Poljska. Prema Vašem viteštvu pre svega mora da osećate čuvstvo Poljak, koji je viteštvo uvek smatrao i smatra kao svoj običan zalogov iskrečnosti ne bi verovali. Čujmo sada još "Našu Slogu", što u glavnom govori u svojem 7. broju od 5. o. m.: "...Pozdravljamo vas, jer ste Sokolovi! A Sokolstvo nije frakcija, ni partija — A Sokolstvo ne razjedinjuje nego spaja i sleva u veličanstvenu harmoniju i gigantski, mladenački napor sve fizičke i moralne snage čitavoga Slovenstva. Sokolstvo je »par excellence« slovenska tvorevina. I ono se je do danas afirmiralo kao jedan od najjačih instrumenata općeslovenskog pretpetka na svim područjima života. Slovensko je Sokolstvo i po svom širokom i dubokom, instinktnom demokratizmu ono, koje pripadnike najrazličitijih društvenih klasa spaja u zajednicu bratstva, čini ih braćom. Sokolstvo je i sinonim trpeljivosti. A ne može drukčije ni da bude: tko je duhom i telom jak, taj ne može biti tesnogrudan, taj se ne boji raznolikosti pogleda i naziranja na život, kao i na razne njegove probleme! I upravo zato neka nam bude slobodno reći sledeće: Časoviti nespornost podelio je naše Sokolstvo u dva tabora — u tabor jugoslovenskog i hrvatskog Sokolstva. Prilično apsurdna je ta pojava. Jer ono zdravo, nebolećivo, širokogrudno hrvatsvo nije nikada bilo u zavadnji s istinskim jugoslovenstvom, pa ne treba ni sada. Nasuprot, upravo u ovim teškim časovima općeg narodnog života na Slovenskom Jugu, ono zdravo, za

nat i koji ideju slobode i borbu za nju potvrđuje svojom sopstvenom krvlju na poljima Evrope i izvan njenih obala kroz ceo devetnaesti vek.

Nas Poljake vezuje taj isti viteški ideal kao i deja slobode, za koju smo se još odavna borili, što će posvedočiti mnogo poljska imena među narodima na Balkanu, kao i imena balkanskih Slovena u Poljskoj i njihove tvorevine.

Poznati Vaši pisci bave se poljskom literaturom i unose kao motive u svoja dela zatim teme, koje uzimaju iz poljskog života. Slovenački pesnik Prešeren po nagovoru Poljaka Koritke prevodi Mickijevca. Hrvatsko-srpski pesnik Gundulić stvarajući još u sedamnaestom veku viteški ep "Osman", uzima za motiv poljsko-turski rat i opeva kao pobednika poljskog kraljevića, docnije Vladislava Četvrtog. Isto tako i Petar Kanavelović u svojim pesmama veliča Poljake, naročito kralja Jana Sobieskog, a Vaš Nikola Tomazeo upotrebljava vrlo često pseudonim Eustacio Poray — osim toga potpisuje se imenom grba našeg Mickijevca. Ti odnosi ne samo što datiraju još odavna; kod nas je boravio kao gost jedan veliki crkveni reformator Pavle Skalić, koji je izvesno vreme proveo na dvoru našeg Kralja Zigmunta Avgusta, a isto tako poznat je kod nas Vaš slavni matematičar iz Dubrovnika jezuita Ruder Bošković, koji je neko vreme boravio u Poljskoj na prolazu; gde se zadržava u Zaleszykama, Kamiencu, Varšavi i Krakovu — veliki Vaš voda ilirizma Ljudevit Gaj bio je u tesnim vezama sa Poljcima. Imali smo kod nas u Poljskoj i mnoge pevače Srbe, po čemu se tada u sedamnaestom veku u Poljskoj naziva pesma srpskom oracijom.

S druge strane mnoga naša poljska imena nalaze se kod Vas. Andrej Kuharski radi među Slovenima i Hrvatima na polju literarne kritike. Emil Koritko, poljski emigrant, budi ideju slovenskog jedinstva pred velikim Gajem. Među Vama dugo boravi Aleksandar Sapicha, Adam, Czarnoski, sakupljajući srpske narodne pesme — osim toga vezuje nas zajednički rad na kulturnom polju — a još više borba protiv zajedničkog neprijatelja, a iznad svega zajednička ideja slobode.

Naš zajednički neprijatelj bili su Turci, koji su na Kosovu polju oduzeli samostalnost Srbiji s stalnim borbama u toku vekova težili, da oduzmu slobodu Poljskoj. Bilo je trenutaka, kada se sudbina podsmehivala Slovenima na Balkanu i pokazivala nada, da se oslobode od turskog jarma, kada je na poljskom prestolu sedeo Štefan Batori, ali kada je taj kralj umro, ne uspevši da razbije i provede u delo propast Porte — ponova je bljesnuo momenat, kada Vladislav Četvrti uzima krunu Piasta i Jagjelona, tada su se Srbi i Hrvati osetili slobodni, po crkvama i kućama vešale se slike Vlasti.

Život sposobno hrvatsvo trebalo bi da traži i nade zajednički jezik s čistim, prekaljenim jugoslovenstvom, čija je budućnost van diskusije, jer će ove njegove porođajne muke naškoro prestati. Ne samo apsurdna nego i štetna je ova pojava: Mi smo relativno siromašan narod — siromašan materijalno i na organizatornim sposobnostima. I gotovo je greh, da se naše slabe snage cepaju. Ovak dualizam je malone raspičustvo i mi se u ovom času pridružujemo već na više strana manifestovanoj želji: neka Bog da, da skoro dođe do likvidacije ovog dvojstva, pa da se naše Sokolstvo slije u jednu jedinstvenu organizaciju rada i nastojanja, ciljeva i težnja! Neka Bog da, da do godine ovde, na obalama plavog Jadrana, proslavimo izmirenje i zagrljaj svoju naših Sokola! A dotle, neka ne bude mesta mržnji i pobijanju među hrvatskim i jugoslovenskim Sokolima! Sokolstvo i bratska mržnja — to je nespojivo! Pa ako među njima još ne može biti potpunog jedinstva, neka je bratsko natecanje u radu i u rezultatima rada!

S ovim rečima, u čiju iskrenost potpuno verujemo, pozdravilo je uredništvo "Naše Slogu" poslednji župski slet na Sušaku. Na nama je sada, da sve to promislamo i uvažimo te se odlučimo za ono, što je potrebno za sadašnjost i budućnost.

Sokolsko bratstvo ima reč!

Seljanke iz okoline Skoplja igraju kolo.

Na Kosovo Sokoli!

Na Vidovdan nismo išli u Skoplje; srce nam je zabranjivalo i misao naša jugoslovenska.

Ali treba ići sad na Kosovo. Ta Kosovo je bilo i ostaje simbol naših patnja, a i naše ljubavi, vere i nade.

Ni najoportuniji događaj ne može da nas smete u našoj odluci. Jedinstvo naroda i države Jugoslovenskom Sokolu nije samo zastava, koja se može okrenuti, nije samo nakit, koji se može skinuti, nije samo geslo, koje se može promeniti, nije samo parola, koja samo služi za slobodniji prolaz, nego jedinstvo naroda i države je Sokolu bitna sadržina, s kojom živi i umire.

dislava Četvrtog kao sv. Dorda, koji ubija aždaju — ali i ova nada je pala pošto ovaj poljski kralj nije bio u mogućnosti, da preduzme pohod, budući zauzet ratom u svojoj sopstvenoj otadžbini.

Snosili ste i dalje ropstvo dok i za Vas nije došao trenutak oslobodjenja — otpočeli ste boj u početku devetnaestog veka pod vodstvom Crnog Dorda. I tada žure pod Vašu zastavu i službu Vašeg narodnog junaka poljski oficiri i prolaze kroz Vašu vojsku poljski podanici — Dzieruszycki, Haydl, Koziębrodski, Cięnski, Pietruski, Kozłowski, Zapoklicki, Zawadzki, Vilamowski, a kada je sloboda Srbiji izvojevana u Beogradu, sin Crnog Dorda, Aleksandar, posle državnog udara pod uticajem Poljaka Čajkovski i Ludvika Zwierkovskog, zahvaljujući njima, obara dinastiju Obrenovića; vlada prelazi u ruke Karadorđevića, gde se oseća uticaj Poljaka na srpskom dvoru sve do 1849. godine.

Vezivali su nas isto tako ideali slobode, koji su izraženi u pesmama. Poljska narodna himna Vibićkog "Jeszcze Polska nie zginęła" služila je za uzor slovenskom pastoru Tomašiku za pesmu "Hej Sloveni još ste živi, reč naših dedova", koja izmenjena u češkom "Hej Slovane", a u hrvatskom "Još Hrvatska ni propala", Srbi su primili isto što i Cesi.

Uvek ste živili misleći o sebi, i ova je misao kroz Mađarsku dopirala u naše zemlje, a izraz te jednomislečnosti bila je svečanost pedeset godišnjice kraljevine 1865, koja je slavljena zajedno u Parizu. I po svečanosti u klubu našli su se Sloveni na grobu Mickijevca, koji je tako visoko cenio srpske narodne pesme, i posle govora Chodźke — Sloveni su dali jedan drugome ruku stvarajući živi venac, ne samo ruku već i srca, a te iste godine

Što veća je opasnost, tim čišće trebaju da budu u ideji svojoj naše duše. I opasnost je u današnje dane velika. Idu ljudi natrag Soko ne uzmiče; on može samo stati, ako ne može napred kretati.

Ljudi su razočarani. Soko ne može biti razočaran, jer je ideal u njemu samome.

Na Kosovo dakle, Sokoli! Više nego ikada ovaj put! Ko ne može telom, da je tamo duhom!

Soko se je zakleo na nebesko carstvo. Metak duše ne ubija.

Novi Marof, u augustu 1928.

Dr. Fr. Ilešić.

na banketu slovenskog kluba u Beču izneo je poljski maestro Artur Grottger sliku "Slavija" i rekao je prisutnim sledeće: "Ne mogu Vam, braćo, ovde sve reći, što u srcu nosim i što želim. Bacite pogled na tu sliku, koja je namerno za taj trenutak urađena i ona će Vam jasno kazati moja osećanja. Braćo, budite uvereni, da mi Poljaci nećemo se nikada odreći zajedničke nam majke, i čim naše još sveže rane zarastu, pružićemo Vam bratsku ruku za rad na zajedničkom dobru i zajedničkoj budućnosti!"

Reči Grottgera ulaze u život. Rane su nam zarasle i mi smo pružili ruku za saradnju na sokolskoj njivi. Ideja sokolska, koja nas vezuje i koja sačinjava osnov za stvaranje velike federacije slovenskih naroda, biće za Vas spona i unutra u svakom slovenskom narodu i svih Slovena zajedno. Ona će Vam, ta ideja, braćo u Jugoslovenskoj državi pomoći, da uklonite razlike koje se među Vama još pokazuju. Ona — ta ideja, će nas vezati protiv jednog zajedničkog nam neprijatelja — log Slovenstva, to jest Germanstva. Mi, Poljaci, Vi braćo Jugosloveni, najbolje razumemo, na čemu se osniva ta opasnost. Protiv nas isto kao i protiv Vas priprema se osveta socijalnih njemačkih organizacija i kao što su 1914. god. jurnuli naoružani na malu Srbiju, tako se danas priprema pohod naoružani bombama i gasovima na Poljsku, i ona neće mimoći ni Vas, pošto je deo zemlja Vaših nekada pripadao Habsburškoj kruni.

Nemamo potrebe da se bojimo, jer se umemo boriti i pokazati u borbi, kada se radi o otadžbini, ali ne smemo poći zasebno, već svu svoju vrednost moramo pokazati Germanstvu — silu Slovenstva! Sloveni su pokazali Evropi da pored ropstva, kroz koje je Srbija prošla preko petstotina godina, Poljska kroz stopedeset godina,

nisu ugasile ni na trenutak misao o nezavisnosti — to ropstvo pokazivalo je također da u Slovenstvu nije ugasila moć i sila života, koja ume lomiti neprijatelja, makar se i on u velikom broju drznuo na granice naših očeva. I ne širimo prazni panslavizam, koji je htio da upije u se sve slovenske narode, a nije umeo da spasi sebe, padajući u svoje sopstveno ropstvo najšramotnije za tako mnogobrojni ruski narod, ali se nadamo da će i za njih

izbiti čas oslobođenja — mi priznajemo pravo svima narodima na život — hoćemo samo rame uz rame pružene ruke, da stanemo u odbranu slovenskih ideala, t. jest Sokolstva, slovenskih vekovnih tradicija i slovenskih zemalja!

Ujedinjeni tom mišlju saradnje za dobro svih slovenskih naroda uskliknimo iz svega srca: Slovenstvo složno i moćno, jako i poštovno, svesno opasnosti i viteško — živelo na veke!

Slovenski pregled.

Slet Poljskog Sokolstva 1929.

Godine 1929 proslavili slobodna Poljska svoju desetogodišnjicu prikazom čitavog svog rada i razvoja velikom općenitom izložbom u Poznanju.

Tom prilikom održaće se u tom gradu, koji je od vremena dobe nekadašnje Poljske pripadao Pruskoj, te naročito, otkako je Pruskom i Nemačkom vladao Bismarck, sa čitavom zemljom izdržao paklene muke pruskog nasilja, i općeniti poljski sokolski slet, VIII. redovni.

Starosta saveza poljskih sokolskih društava br. Adam Zamoyski izdao je za taj slet ovaj poziv:

Brat Adam Zamoyski.

Sokolli!

U prastaraj krajinu poljskoj, u Kolecu poljske države, u zemlji, iz koje je izašla silna porodica Piasta, u kojoj se nameće istorijska misao i javlja sjaj starodavnih vremena, — gde je taj nacionalni sjaj, rasvetljujući poljskog čoveka u ovom delu zemlje, dao mu neobičnu silu, da je izdržao u najstrašnijim progonima zloćinske i podmućle germanske politike, gde je ta velika sila bijući iz šlema Boleslava Hrabroga, naoružala grudi tog čoveka tako otpornim oklopi, da su se od njega odbili nemački pokusi, izraženi u kratkom, ali zloznačnom izrazu »Drang nach Osten« i »Ausrottene«, i gde je taj narod podno sve, ne gubeći ponosa i veličine prvih Piasta, i istrajava na ledini otaca gajeći sveto ognjište poljske ljubavi — tamo će se u dane 29. 30. juna i 1. jula 1929. u metropoli te krajine, u Poznanju, održati VIII. Slet Poljskog Sokolstva sa učestvovanjem »Saveza Slovenskog Sokolstva«.

Na taj slet će gledati Orao sa poznanskog Ratuša, nanj će gledati tradicija prvih silnih Piasta, Miečislava

va i Hrabroga te će suditi, je li Poljsko Sokolstvo zbilja dostojno da nosi njihov viteški pas, može li i umeli nam domestiti njihovu mudrost i muževnost u stvaranju novog života.

Na tom sletu mora Poljsko Sokolstvo iz svih krajeva Poljske predstaviti svršeni, usavršeni, izjednačeni tip Sokola — u harmoničnom i idealno discipliniranom istupanju bezbrojnih vrsti.

Slet u Poznanju daje Narodu živi dokaz, što se može postići ljubavlju za stvar i dobrovoljnim podređivanjem pod železnu disciplinu.

Taj slet će prvi put Poljsko Sokolstvo postaviti pred prestavnike pojedinih naroda, udruženih u Međunarodnoj Gimnastičkoj Federaciji.

Taj slet će nas posle više godina opet postaviti rame uz rame sa dragom braćom Sokolima, koji će brojno doći iz svih slovenskih zemalja, te time odlično ojačati veze srdačne ljubavi i saradnje, koje već postoje.

Pozivam Vas zato, Sokoli, i obračam se do Vas gorućim apelom, da bi bili svesni ozbiljnosti vremena. Pozivam Vas sve, da ne bi u svojim nastojanjima zanemarili ništa, što može pomoći Vašu spremu i vrlinu, fizičku i duševnu.

U ime velikog gesla pisanog zlatnim slovima na zastavama sokolskim, a krvlju i mukom udubenoj u našim srcima: »Bog i Domovina« izgradite Njoj, koju smo vlastitim rukama izabavili iz lančeva, svojim požrtvovnim radom jaku budućnost!

Verujem, da ćete biti dorasli zadatku i da će Vam svest dobro shvaćene i ispunjene dužnosti biti bogata nagrada.

Zato na posao braćo! — Zdravo!

A. Zamoyski, starosta Saveza.

Velike lakoatleske utakmice ČOS.

Velike lakoatleske utakmice prirediće ČOS 8. i 9. septembra t. g. u Prostějovu u Moravskoj, koje će sadržavati: šestorboj, deseterboj, mačevanje, naročite utakmice trčanja na 100 m, 400 m, 800 m, 1500 m, trčanje preko visokih zapreka na 110 m, preko niskih zapreka na 220 m, trčanje po cesti na 15 do 20 km, štafetu 4x100 m, bacanje kugle, diska, koplja, skok u visinu i daljinu, s mesta i sa zaletom, penjanje po užetu dugom 7 m; dalje će se održati utakmice u plivanju i dapače utakmice u pucanju na streljštu

Bugarski Junaci u Pragu.

Delegacija bugarskih Junaka, koja je otišla u julu o. g. na švajcarske telovežbačke svečanosti u Luceru, posetila je na svom povratku Prag i dala ko sve ustanove i zavode Čehoslovačke Obce Sokolske, koja je mile goste pozdravila po svojim zastupnicima te im je bilo razloženo i pokazano čitavo poslovanje u Turševom domu, centralnom sedištu ČOS.

menutih snaga, pripremanje grada za njihov vaspitni rad kao i u prvom redu vaspitanje novih prednjaka kao i pomoćnika za svoje zanimanje, pa bilo to u zasebnoj ideološkoj školi (održanoj naročito za prednjake) ili u okviru prednjačkog tečaja u uskoj saradnji sa tehničkim vodstvom. Pravi sokolski prosvetar treba uvek da ima na umu, da je prirodni vaspitač — prednjak, voda odeljenja, te da je taj temelj ideološkog vaspitanja, koji je pridobiven u samoj vežbaonici, od strane samog vode odeljenja svakako najtrajnije i najdublje. Uzrok je svim psihološke prirode. Članstvo treba da ima poverenje prema svome vodi, poverenje koje je pretpostavka za stvaranje visokog sokolskog ideala dobrovoljne discipline, koja je bit i kamen-temelj našeg rada i napretka! Zato je nužno da ima voda odeljenja i u ideološkim pitanjima prvu reč, da dode njegov govor od srca k srcu, bez drugog tumača. Zato još jednom: Samo taj je prednjak u pravom, sokolskom smislu reči, koji je kadar i spreman biti poverenom mu članstvu voda i primer i kod tehničkog i kod ideološkog sokolskog rada!

U manjini naročito seoskim društvima, koja treba da budu srčika Sokolstva, stvar je mnogo teža i stanje mnogo manje povoljno. Seoski prednjaci su malobrojni, često puta nedovoljno ideološki vaspitani te je zbog toga prosvetar prinuđen, da sam stupa na mesto prednjaka kod ideološke grane sokolskog rada. Time je poništena ova primerna idealna veza između članstva i vode te vaspitanje mnogo manje efikasno i duboko. A šta je glavno: ovaj prosvetar često puta ni sam nije jak u svojoj sokolskoj savesti, osim toga bez tradicije i prakse. Naročito se to opaža kod novih društava, gde nalazimo u mnogim slučajevima na žalost jedno jedino sokolsko lice, koje je stožer i centar svakog sokolskog rada. Da taj rad ne može da bude svestrano dubok i spreman, jasno je svakome.

Organizacija zasebnih prosvetnih odbora čini se mi dobra tek u višim jedinicama (u župama i Savezu) gde se taj glomazni aparat lako upotrebljava za kontrolisanje rada u jedinicama, za upućivanje radnika i za odgoj naraštaja za pomenute funkcije. U društvima čini mi se prosvetni odbor sa tajnikom i odbornicima suvišan. Idealnu sliku br. dr. Murnika, da bi prednjački zbor bio ujedno i prosvetna instanca možemo ostvariti na taj način, da vrši ideološku granu našeg rada prosvetar kao član prednjačkog zbora sa vodama odeljenja. Svi drugi funkcioneri koji su od koristi, kao knjižničar, lekar, mogu da vrše svoju dužnost kao članovi upravnog odbora ili prednjačkog zbora. Za sporazuman rad tih funkcionera sa prosvetom dovoljni su sastanci i razgovori. Nikako nisu tu od koristi sednice sa zapisnicima i celokupnim aparatom. Što manje funkcionera, što manje sednice — a što više tihog i predanog sokolskog rada!

Jednobrazna metoda prosvetnog rada je za sada prema prilikama pojedinih pokrajina utopija. Metoda rada treba da se u svakom pojedinom slučaju prilagodi prilikama, i to staleškim, intelektualnim, društvenim i finansijskim. Inače nećemo postići ni uspeha ni napredka!

Gore navedene predloge odnosno mišljenja iznosim ovde još nesređena, kao plodove sopstvene svoje prakse. Ipak bi bilo od koristi za celokupnu organizaciju, da se pristupi reorganizaciji prosvetnog rada, pridržavajući u koliko je moguće ovu idealnu sliku zajedničkog i nedeljenog sokolskog rada, koji je izložio br. dr. Murnik u svome izveštaju za 1927. godinu. Individualna praksa na temelju zajedničkog tehničko-ideološkog rada treba da pobeđi i stvara nova dobra po Sokolstvo.

Različite i raznovrsne su sokolske prilike u našoj zemlji. Raznovrsne u pogledu sokolske tradicije, narodnih osećaja, temperamenta i psihoze. Sve ove komponente treba da utiču na radni program saveznog vaspitnog rada jer je Soko deo svog naroda, sin zemlje i njezinih psiholoških emancipacija. Kao što ni jedan svestan i dobar prednjak neće u mladom društvu i sa novim vežbačima, još neupućenim u smer i svrhu umetničke telovežbe odmah početi sa vežbanjem težkih i akademskih kompozicija br. dr. Murnika, isto tako neće ni spreman i vredan prosvetar u svome ideološkom radu početi sa najdubljim problemima naše sokolske etike. Putevi su različiti i treba da budu udešeni prema prilikama — a cilj mora da bude samo jedan: stvaranje novih dobra u narodu našem, odgajati nove ispravne karaktere, ljude zdravog tela i jasne duše.

Savezna prosvetna škola trebala bi rešiti pre svega problem zajedničkog sokolskog rada, problem zdrave koncentracije svih snaga u pravcu većeg intenziteta, pročišćenja dubioznih pojmova i još nejasnih pitanja. Sa najširim upotrebljavanjem slobodne diskusije ona treba, da postigne kod svih sokolskih radnika troje, što je bitno i najveće važnosti:

Čist pojam, jaku spremu i poodan sokolski rad!

Lep uspeh VII. sleta sokolske župe „Rijeka“ na Sušaku.

Jedna svetla tačka u težini današnjih dana! Jedna lepa manifestacija kao spontani izljev dugog rada i težnja u prošlosti usprkos teškim udarcima krute sadašnjosti današnjih dana! Jedno nadasve uspešno sokolsko slavlje, koje nas je deprimirane zaustavilo u našem srozavanju i ulilo novi tračak vedrine i nade u bolje, MORA i neizvesnost, koje nas pritišću, nisu prečile sve one Sokole od Skoplja, Sumadije, Vojvodine do Maribora da se okupe na tom istaknutom kraju. Dapače terale su nas, da potražimo neki čvrsti oslonac, s kojeg da izademo iz kaosa današnjih dana. I nismo se prevarili. Videli smo se u oči, pogledali se i porazgovorili i svi osetili, da će ispravni sokolski rad u ovim časovima biti pravi melem ranjenoj narodnoj duši.

Novi župski barjaci na čelu povorke.

Sokolsko slavlje na Sušaku okupilo je sokolske pripadnike iz svih krajeva naše države. Bile su zastupane u manjim i većim odredima skoro sve sokolske župe. Tako n. pr. župa Skoplje poslala je odio od 30 Sokola. I župa Kragujevačka poslala je lepu četnicu pod vodstvom poznatog sokolskog radnika Gjura Brzakovića, starešine sokolskog društva u Kragujevcu. Splitska sokolska župa učestvovala je sa 80 članova članskih i naraštajskih kategorija sa starešinom br. dr. M. Buićem i oko 150 drugih izletnika. I župa šibenska bila je brojno zastupana sa ukupno oko 200 izletnika, koji su stigli posebnim parobrodom »Pašman«.

Grad Sušak bio je upravo prekriven zastavama i zelenilom. U grad se slegle hiljade i hiljade bližeg domaćeg pučanstva i izletnika iz udaljenih mesta. Osim redovitih vozova, u prometu su bila tri izvanredna izletnička voza i brojni parobrodi.

Sokolske čete susretane su bile silnim oduševljenjem pučanstva i zastupane evecem. Slet od god. 1924. u svakom pogledu, ne može se ni iz daleka meriti sa uspesima ovog sleta. I manifestacije i učestvovanje pučanstva bilo je srdačnije i brojnije nego li na zadnjem sletu. Karakterističan je topli uvodnik sušačke »Naše Sloge«, kojim je pozdravila Sokolstvo.

Sušački sokolski list »Branik« izdao je u svečanom ruhu, donoseći slike kumova nove župske i naraštajске zastave: zastupnika grada Praga br. dr. Petra Zenkla, člana gradskog saveza, koji zastupa zaprečenog gradonačelnika dra. Baxu, i starešine JSS br. E. Gangla.

Sokolske svečanosti trajale su kroz 4. i 5. o. m. 4. VIII. vršile su se lakoatleske utakmice domaćih društava, a u večer priredena je akademija »Scena na Marsu«, na kojoj sudeluje 120 osoba.

Glavni deo svečanosti

obavio se 5. VIII. U jutru rano održani su pokusi, a već pre 10 sati slegle se silne mase sveta po ulicama, da vide i pozdrave sokolske čete. Povorka kroz grad započela je u 10 i po sati. U njoj je učestvovalo 1300 sokolskih pripadnika, najvećim delom članova i članica, jedna četa mornara pod vodstvom simpatičnog i u sokolskim redovima dobro poznatog brata Kovača i jedna četa pešadije. Na čelu povorke nose stegonoše 18 župskih i društvenih barjaka i 5 naraštajskih. Nadalje su sudelovale tri sokolske glazbe i 4 fanfare i vojna muzika. Videlo se i narodnih nošnja, osobito iz Slovenije, dapače i iz Južne Srbije. Treba istaknuti glazbu iz Trgira, koja je kroz ova dva dana sleta odlično koncertirala pod vodstvom vrednog učitelja Bozotta.

Razvijanje barjaka.

obavilo se na Regentovom Trgu. Nova crveno-bela župska zastava, bogato je i umetnički satkana. Isto tako i naraštajska. Na župskoj osobito se ističu trakovi grada Praga, pravo umetničko remek-delo u narodnom stilu. Naraštajskoj zastavi poklonio je kumovsku traku brat Gangl. Isto tako i skopljanska župa privezala je lepu traku, te poklonila naraštaju kosovski božur.

Na počasnoj tribini našli su se uz kumove zastupnik Nj. V. Kralja komandant P. O. K. g. Vučer, zastupnik g. Ministra Vojske i Mornarice i

IV. armije, veliki župan g. Kučić, gradonačelnik g. Smokvina, delegati poljskog i ruskog zagranickog Sokolstva, predstavnici Jugosl. Sokolstva i štampe, te drugi.

Starešina domaće župe br. Ivo Polić pozdravlja zastupnike Nj. Vel. Kralja, Vojske i Mornarice, grada Praga, JSS i ostale, te ističe važnost ovog momenta u životu ovačasnog Sokolstva.

Zastupnik grada Praga br. dr. Zenkl ističe osećaje čehoslovenskog naroda prema našem junačkom narodu koji nisu trenutačni, nego duboki i trajni. Spominje naše napore za slobodom i nastojanja naših neprijatelja, koji su ostali isti pre i sada. Naši neprijatelji i njihovi su. Nećemo tudega, ali hoćemo da živimo u miru radom sopstvenim, zajedničkim. Apelira na slogu Slovenstva i ističe kakova bi to bila sila, da je Slovenstvo složno. U opće čitav njegov govor bio je jedan topli apel za slogom među Slovenstvom.

Zastupnik Nj. V. Kralja donša čestitke Nj. V. Kralja na žilavom i požrtvovnom radu župe.

Zastupnik Vojske i Mornarice i IV. armije ističe da je Sokolstvo najbliže vojsci. Sokoli su suho zlatova Vojsku.

Starešina JSS E. Gangl održao je siedeći govor:

BRAĆO I SESTRE!

Sakupili smo se na obalama našeg sinjeg Jadrana, da manifestiramo veliku ideju sokolskog bratstva, kojega nama baš sada najviše treba i koje je najjača duševna veza među braćom i sestrama iste krvi i istog jezika, pa bilo da ova naša braća i ove naše sestre žive u granicama naše kraljevine ili da žive izvan tih granica. (Odobravanje.)

Šta su stvorili pravda božija i zakon prirode, nitko ne može i ne sme da poruši ili sa nepravdom i nezakonitošću da pogazi! To se može učiniti privremeno, može se i mukom i trpljenjem i bolešću naplatiti vernost i ljubav prema majci otadžbini i prema narodu svome, ali trajno ovako nekulturno i krivično stanje ne može uništavati jednoga velikog dela našega naroda i naše zemlje! (Burno pleskanje.)

Sokolsko bratstvo izvire iz naših srdaca: ono se diže preko gora i valova morskog, ono otvara gvozdena vrata tamnica, ono lomi lance ropstva, ono brusi mačeve i oštri koplja, ono stvara junačka dela, ono u ovaj momenat kao grom udara u Učku i Istru, koje su zastrte u crne barjake, ono više i usključuje: Jadrane naš, koliko te oči naše progledati ne mogu, narode naš i zemljo naša, koliko te obuhvata plamen naše ljubavi i žareća sila naše bolesti, mi te pozdravljamo oduševljenim, iskrenim, bratskim sokolskim: Zdravo! (Gromovito pozdravljanje.)

Ima kod nas, ima crvenih sokolskih košulja; ima kod nas, ima junačkih pesama. A da naše košulje još bolje počevne — to može učiniti samo krv, prolivena za oslobođenje neoslobođenih; a da se broj naših junačkih pesama pomnoži, to mogu učiniti samo nove pobeđe, koje će izbrisati iz istorije kulture i civilizacije sramotu našega veka! (Odobravanje.)

Svega ima u Sokolstvu, ima lepote i dobrote, ima jakosti i smelosti, ima odvažnosti i radinosti, ima svih vrlina i kreposti, ima vernosti i ljubavi, ima slobode, ali nema u našem Sokolstvu kukavica i izdajnika! Mi svi, koliko god nas ima na ovoj jugoslovenskoj zemlji, pa bilo da nas je odnjihala draga i mila naša pokrajina Srbija ili Hrvatska ili Slovenija, mi svi slovenski Sokoli volimo se kao istokrvna braća i sestre, mi svi snažni, oduševljeni, samosvesni i ponosni građani naše domovine tražimo samo sreću i blagostanje svoje zemlje, tražimo moralno i fizičko zdravlje svoga naroda! (Pleskanje.)

Mi svi, pošto smo jednog rodoljubivog mišljenja i jedino pravilnog shvaćanja dužnosti nacionalnih radnika, svesnih građana i boraca za pravdu, istinu, za poštenje i značajnost, mi svi slovenski Sokoli danas radošću uvrštavamo u broj svojih sokolskih barjaka i ovu novu najmlađu zastavu, koja neka se od danas dalje vije čista i ponosna na čelu naraštaja ove župe!

Sokolska omladino ove župe! Ime tvojoj župi je »Rijeka«, a ne zato, jer je to ime zabilježeno u povesti prošlosti našega naroda, nego zato, jer treba da se sedište tvoje župe iz Sušaka prenese tamo, kamo zove i kaže put ime župe, gde su naša zatvorena vrata u široki svet i gde treba istetati i sagraditi za slovensko more slovenski brod. Pa da na najviši jarbol njegov, sokolska omladino moja, vaše jake, junačke, sokolske ruke pričvrste ovaj barjak, koji neka nosi slavno ime našeg naroda, naše zemlje i našeg narodnog i sokolskog kralja po čitavom svetu! (Burno odobranje i klicanje.)

Samo tako mora da bude! I u to ime ja kumujem razviću ovoga barjaka!

DR. IGOR F. VIDIC (Beograd):

Oko sadržaja i tehnike prosvetnog rada.

U 10. broju ovogodišnjeg »Sokolskog Glasnika« izneo je br. Dr. Štempihar svoje stanovište po predmetu sadržaja i tehnike prosvetnog rada, isto tako br. Lhotski u 11. broju našeg oficijelnog organa. Pošto su oba dvojica tehnički radnici, mislio sam, da će i koji prosvetni sokolski radnik kazati svoju reč. Čekao sam u prvom redu na reč naših sokolskih ideologa, starijih prokušanih radnika u Sokolstvu, koji su baš kod ovog razmatranja pozvani prvi — no uzalud. Verujući, da samo ozbiljno i svestrano razmatranje predmeta može da bude od koristi, da pročisti pojmove i izleči nesporazum, koji na žalost baš u ovim stvarima postoji, hoću da iznesem i svoje, naravno takođe subjektivno mišljenje, kojega potvrđuje i moja dosadašnja prosvetna praksa.

Ako pazljivo i objektivno posmatramo stanovišta sokolskih radnika u tom pogledu, nailazimo na dva dovoljno ekstremno precizirana stanovišta. Dok jedna grupa u istini forsira prosvetni rad u društvima na račun i na štetu telovežbe, druga skupina opet oseća neko neopravdano nepoverenje prema svakom ideološkom pokretu. Jasno je, da ni jedni ni drugi ne izvođe pravilno sintezu Sokolstva u praktič-

nom radu, koji treba da bude univerzalan kao Sokolstvo samo. Ni telovežba, ni duševni odgoj nije cilj Sokolstva, oboje su tek svrha, da se postigne konačni etički cilj: stvaranje novog slovenskog čoveka, karaktera. Taj čovek, ta generacija, porasla iz sokolske škole treba da ima uz jako telo i lepu dušu, uz razvijene mišice i plemenit karakter. Iz pomenutih dviju jednako jakih i jednako potrebnih korena raste stablo Sokolstva u vis i u sunce. To je potrebno, da drže već jedanput na umu svi sokolski aktivni radnici. I kad bi to činili svi, i radili prema tome — prestala bi vsa mimoilaženja, vse nesuglasice, sve tužbe i sva jadikovanja.

Ljudski je život kompromis pojedina, stalni kompromis sa okolinom, a taj je potreban i sokolskom radu. Samo u sporazumnom, složenom radu sviju funkcionera, koji jedan drugog pomažu i podupiru je spas i napredak.

Praktički izgledala bi stvar ovako: U varoškim društvima, gde ima dovoljan broj sokolsko vaspitanih prednjaka — podvlačim sokolsko vaspitanje, koji su sami kadri da protumače članstvu svesno i jasno našu sokolsku ideologiju, u takvim društvima je rad prosvetara tek raspoređivanje po-

jaka i blagosiljam ga ljubavju svog sokolskog srca. Milest božja porosi ga, da povede mladi sokolski rod u širinu i dubinu sokolskih ideala požrtvovnosti i bratske ljubavi!

Junake sokolske pesnice, čuvajte ga i nosite ga s ove strane tesnih granica rođene grude u veličinu Slovenstva, gde je naš zajednički dom, naša budućnost i slava našega roda! (Tako je!)

Nitko, braćo i sestre najmiliji moji, neka ne zaboravi, gde i kojim ga je rečima negovala i grlila njegova majka! A slatko ime majčino i ljubav svoga srca zanosi u veličanstvene dvorove veličine i sile Slovenstva, da bu-

demo veliki u toj veličini i da budemo silni u toj sili! (Odobranje.)

Neka živi duh sokolski, duh slovenski, pomladan u sokolskoj omladini! Neka živi, neka radi i stvara!

Zastavo naraštaja sokolske župe »Rijeka« — napred!

Zdravo!

(Burni pozdravi: Zdravo!)

Popodnevna javna vežba,

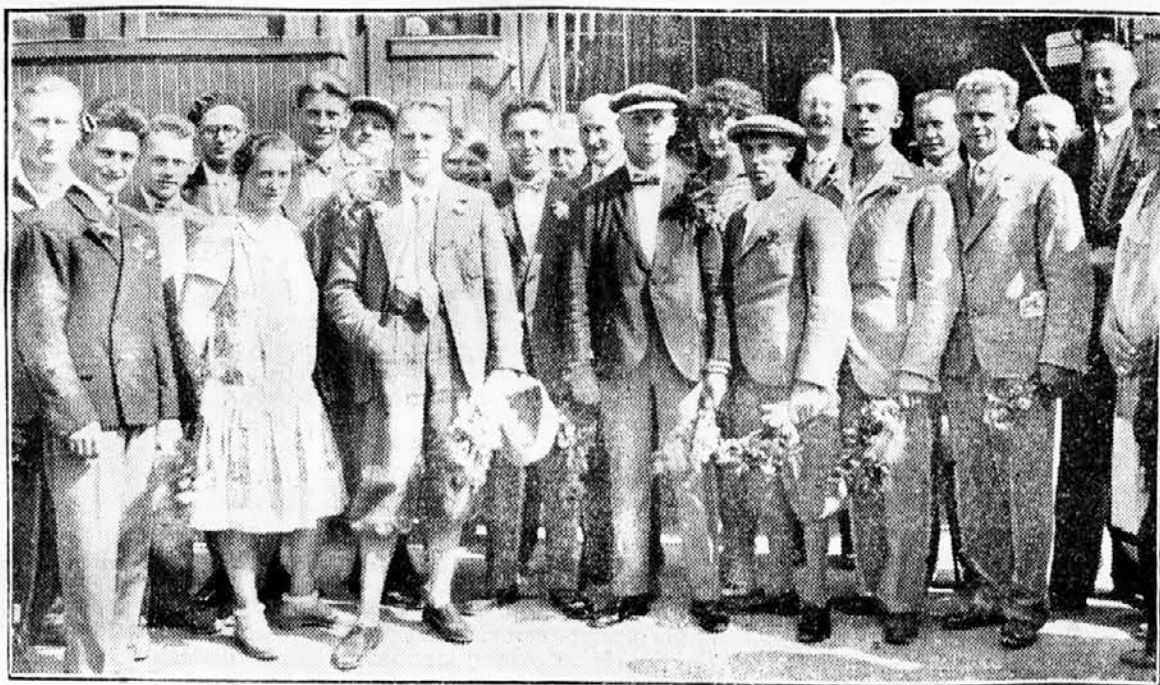
naprama sletu godine 1924., pokazala je ne samo veliki brojčani porast, osobito članova vežbača, nego i veliki tehnički napredak. Sve kategorije nastupile su brojno, a osobito muški članovi u prostim vežbama, gde ih je nastupilo nešto preko 200. Od gostiju ista-

kla se osobito naša mornarica u prostim vežbama satavljenim i vodenim od našeg dičnog brata Kovača, načelnika župe »Njegoš«, zatim odio zagrebačkog Sokola u Murnikovom »Turskom maršu«, odio naraštaja ljubljanskog Sokola na preči. I naša se vojska istakla u vežbama s puškama.

U večer se održala na Regentovom Trgu druga akademija, koja je također vrlo lepo uspešna.

Najveći deo gostiju razišao se kućama još iste večeri, noseći s sobom najlepše utiske svaki u sebi duboko osećajući potrebu ovakvog sokolskog konstruktivnog rada, naročito u ovim časovima! V.

Odlazak, uspeh i povratak naše sokolske olimpijske vrste.

Došao je dan odlaska — 2. august 1928. Ispratili smo ih na stanicu gde su ih članice ljubljanskih društava okitile cvećem. Njihov voz imao je 30 časaka zakašnjenja, pa smo tako barem duže ostali zajedno. Napokon došao je i voz u koji su se udobno smestili jer im je šef ljubljanske stanice brat Ludvik rezervirao nekoliko odeljaka II. razreda. Primiče se vreme odlaska — novinar-fotograf ih poslednji put pre odlaska slika; svi su okupljeni oko ulaza u vagon, a podstarosta JSS brat Bogumil Kajzelj stupa pred njih i oprašta se od njih u ime Jugoslovenskog Sokolstva ovim rečima:

Draga braćo Sokoli!

Moj oproštaj od Vas biće kratak. Oprostili ste se od nas i od svoje uže domovine već u subotu sa veličanstvenom telovežbačkom akademijom u Sokolskom domu na Taboru. Pre svega i od srca vam želimo sretan put i sretan i pobeđonosan povratak. Iskreno zahvaljujemo svoj braći takmičarima, a u prvom redu tebi, dragi brate načelnice, za besprimernu požrtvovnost i ustrajnost za vreme uvežbavanja i priprema za olimpijadu. Žalimo, da vam nismo mogli dati ono, što su dale ostale države svojim takmičarskim vrstama. Kod toga pak ne smemo zaboraviti, da smo do sada još sve naše ekspedicije na takmičenja finansirali iz svojih vlastitih sredstava bez ikakve druge pomoći. S radošću vam isporučujem upravo došle brzojavne pozdrave zagrebačke sokolske župe i tehničkog odbora zagreb. župe, koji vam kao i mi, žele sretan put i što više uspeha. Svaki uspeh biće i jedina nagrada za vaš trud i neizmernu požrtvovnost. Zdravo!

Načelnik JSS br. dr. Viktor Murnik zahvalio je na pozdravu rečima:

Hvala brate podstarosto za tvoje iskrene reči i bratske želje. U tudjoj zemlji nastojaćemo učiniti sve što je u našoj mogućnosti. Zdravo! Zdravo! odjeknulo je iz svijetla i vlak se krenuo. Mahanju i klicanju nije bilo kraja dok god nije nestalo vlaka iza prvog zavoja.

U Amsterdam su otišli: načelnik JSS br. dr. V. Murnik kao vođa vrste i snjim takmičari: Josip Primožič, Leon Štukelj, Tone Malej, Boris Gregorka, Edo Antosiewicz, Ivan Porenta, Stane Derganc, Drago Ciotti i Vlado Orel. Brat Nande Svetlić priključio im se kao sudija, dočim su ostali sudije braća: Jože Smertnik, Peter Šumi i Stane Vidmar već u sredu ujutro otputovali automobilom iz Ljubljane u Amsterdam. Putni maršal je br. Leo Čebular, a pratilac na glasoviru kod prostih vežbi je konzervatorist brat Lipovšek.

Naša sokolska vrsta stigla je u petak po prilično napornoj vožnji u Amsterdam, gde ju je dočekao predsjednik Jugoslovenskog olimpijskog odbora dr. Hadži. Za utakmice prijavilo se 11 nakhoda i to: Čehoslovaci, Holandijci, Talijani, Amerikanci, Finci, Švajcari, Luksemburžani, Mađari, Englezi, Francuzi i Jugosloveni.

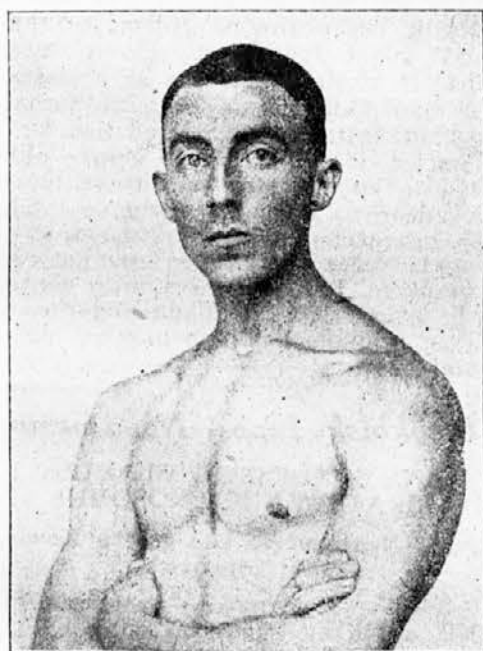
10. augusta svršila su telovežbačka takmičenja na olimpijadi. Vrsta jugoslovenskog Sokolstva postigla je krasičan uspeh i plasirala se na treće mesto. Red vrstiju je sledeći: 1. Švajcarska 1717 tačaka; 2. Čehoslovačka (ČOS) 1712-25; 3. Jugoslavija (JSS) 1648-75;

4. Francuska 1620-75; 5. Finska 1609-25; 6. Italija 1595-725; 7. Amerika 1519-12; 8. Holandija 1365-125; 9. Luksemburg 1361-50; 10. Mađarska 1344-75; 11. Engleska 1205.

Red pojedinaca je sledeći:

1. Mies — Švajcarska 247 tačaka, prvak-prvaka; 2. H. Hänggi — Švajcarska 246-645; 3. Leo Štukelj — Jugoslavija (JSS) 244-875.

Red pojedinaca na pojedinim spravama: Preča: 1. Mies — Švajcarska 57-50 tačaka, prvak-prvaka na preči; 2. Meri — Italija 57; 3. Mack — Švajcarska 56-75. Ručice: 1. Vacha — Čehoslovačka (ČOS) 56-50 tačaka, prvak-prvaka na ručicama; 2. Primožič Josip — Jugoslavija (JSS) 55-50; 3. Hänggi — Švajcarska 55-25. Karike: 1. Leo Štukelj — Jugoslavija (JSS)

Brat Leo Štukelj.

57-75 tačaka, prvak-prvaka na karikama; 2. Vacha — Čehoslovačka (ČOS) 57-56; 3. Löffler — Čehoslovačka (ČOS) 56-50. Skok preko konja uzduž: 1. Mies — Švajcarska 58-75 tačaka, prvak-prvaka u skoku preko konja; 2. Löffler — Čehoslovačka (ČOS) 58-50; 3. Stane Derganc — Jugoslavija (JSS) 56-75.

Kao vrsta odnosno kao narod smo treći, kao pojedinac je brat Štukelj III.; na spravama zauzeli su naši jedno I., jedno II. i jedno III. mesto. Prema tome naše su boje bile dobro zastupljene te znači za našu organizaciju ova lepa pobjeda (u Parizu bili smo četvrti) silan korak napred.

Kako saznajemo upravo kod zaključivanja lista vraća se naša pobeđnička vrsta, koja je opet visoko digla dobro ime naše domovine, koje je u poslednje vreme radi teških događaja u unutrašnjosti počela u inostranstvu da gubi.

Sretna neka je i ponosna ona domovina za čiju čast i slavu se bori Jugoslovensko Sokolstvo! Braćo, domovina vam je zahvalna i za dobrodošlicu i nagradu kliče Vam skromni sokolski Zdravo!

Ljubljana, 14. VIII. 1928.

Voz, koji nam je imao dovesti draga braću, imao je 30 časaka zakašnjenja tako da je došao tek u 20-30 h na stanicu, dočekan sokolskom karnič-

com glazbe Sokola I. i oduševljenim Zdravolj uzvicima Sokola i sokolskog građanstva.

Članice ljubljanskih sokolskih društava obasule su naše olimpijce cvećem. — Čim se je ono prvo oduševljenje malo smirilo starosta brat Gangl pozdravio ih je rekavši: »Braćo takmičari, brate načelnice!

Pozdravljamo Vas sa neizmernom radošću na ljubljanskom tlu gde je pre 65 godina nikla prva iskra sokolske misli na slovenskom jugu. Naša razdragana srca donose Vam bratsku dobrodošlicu. Novu grančicu lovora upleli ste u istoriju pobjeda Sokolstva. U tom trenutku ste naša najzaslužnija braća. U Amsterdamu čula se prva naša himna i na visokom stepu zalepršala je naša zastava u društvu dviju čehoslovačkih. To je dokaz snage, energije i volje, kojom je preko zapreka u zemlji i tudini prošla večno pobeđnička Sokolska misao.

U prvom redu je tvoja zasluga brate načelnice, a i vaša zasluga nije manja draga braćo, jer ste među jedanaestoricom država u ljutoj borbi postavili Jugoslaviju na III. mesto, dokazavši time, da naš sokolski put ide uvek napred od pobjede k pobjedi. Zdravo!

Oduševljeno klicanje pobeđničima, prekida govor zastupnika grada Ljubljane brata Tavčara. U delegaciji opštine bili su još gg. Likozar, Urbas, Rebek, Šterk, Dachs, Rupnik, Lombar i Zajce svi gradski zastupnici.

Zastupnik ljubljanske opštine održao je sledeći govor: »Braćo Sokoli! U ime ljubljanske opštine Vas najiskrenije pozdravljamo. Naše ime poneli ste u široki svet i tamo ga proslavili, a Vaša zasluga je tim veća, što ste vlastitim snagama i sredstvima i besprimernom energijom i požrtvovnošću proslavili ime naše Ljubljane i ime naše Jugoslavije kojoj želimo, da ju Sokolstvo dovede u lepšu budućnost. Zdravo!

Brat načelnik dr. V. Murnik ushićen i dirnut lepim dočekom odgovorio: »Čenjeni brate zastupniče grada Ljubljane, draga braćo i sestre! Molimo Vas, da primite najbolju hvalu za taj oduševljeni i iskreni doček. Vraćamo se po teškoj borbi u kojoj smo častno pobedili. Doneli smo s sobom 13 medalja među njima i jednu zlatnu za prvenstvo na krugovima. Pet puta se digla na ogromnom stadionu u Amsterdamu naša zastava. Pred nama su samo dve starije i jače organizacije. A naši dragi susjedi Italija i Mađarska za nama su. Malen smo narod, ali naša je sokolska organizacija pokazala svoju snagu, s kojom smo postigli među velikim narodima III. mesto. Veseli nas, da se raduje našem uspehu sokolska Ljubljana i čitava naša domovina od koje lepše nema na čitavom svetu. Zato kličemo iz zahvalnosti svima Vama, našoj Ljubljani i lepoj domovini: Zdravo!

Reči brata načelnika primilo je općinstvo i Sokolstvo burnim odobravanjem. — Iza toga svršala se poverka u kojoj su bile tri zastave ljubljanskog Sokola, Sokola I. i Sokola Šiška i uz pratnju glazbe krenula je ljubljanskim ulicama do Narodnog doma, gde je bio razlaz. Tako je Sokolstvo dostojno primilo svoje milje-nike!

Povratak Bugarskih Junaka iz Švajcarske.

Na povratku sa 59. federalnog sleta švajcarskih gimnasta u Lucernu provezla se delegacija bugarskih Junaka parobrodom po Dunavu 5. augusta o. g. preko naše države, kao i kod putovanja na slet, o čemu smo izvestili naše članstvo u prošlom broju »Sok. Glasnika«.

Brzojavno obavješteni o dolasku Junaka otputovali su predstavnici starešinstva JSS, podstarosta brat Bogumil Kajzelj i predsednik organizacijskog in pravnog odeljaka brat dr. Fran Kandre u Beograd, da ih pozdrave u ime Jugoslovenskog Sokolskog Saveza. U Beogradu pridružili su se članovima starešinstva zastupnici beogradske sokolske župe i to braća: dr. Mihajlo Gradojević i dr. Pešić, tajnik župe. — Pošto je parobrod Saturnus, kojim su dolazili Junaci po Dunavu, imao radi niskog vodostaja veliko zakašnjenje zaključili su članovi starešinstva, da putuju brzim vozom u Novi Sad i da se tamo ukrcaju zajedno sa članovima starešinstva župe Novi Sad na brod i tamo pozdrave Junake.

Parobrod je tek u 21-30 h. došao u Novi Sad, gde se je sokolska delegacija ukrcala na brod oduševljeno pozdravljajući od bugarskih Junaka, koji su bili prijatno dirnuti i iznenađeni ugledajući u tako kasnom času tako brojno sokolsko izaslanstvo.

U jedaćoj dvorani lade skupili su se k vrlo srdačnom razgovoru Sokoli i Junaci od kojih su već mnogi legli na počinak pa opet ustali samo da provedu tih par časova vožnje do Beograda u društvu sa Sokolima. Razgovor bio je tako srdačan, prijatan i iskren, kao što je moguće jedino među braćom jedne krvi.

Prvi je toplo pozdravio Junake podstarosta JSS brat Bogumil Kajzelj sledećim bratskim rečima:

Braćo Junaci!

Vaši dobri znanci i stari prijatelji br. dr. Gradojević sa još nekoliko braće iz Beograda, brzojavno su nas obavestili o Vašem današnjem dolasku iz slikovite Švajcarske preko zlatnog slovenskog Praga i Bratislave po Dunavu u prestonicu naše mlade kraljevine. S neobičnom radošću odazvali smo se tom pozivu i dešli smo s bratom dr. Kandreom kao predstavnici starešinstva JSS iz Ljubljane zajedno sa braćom iz Beograda, kojoj delegaciji se pridružilo i starešinstvo sokolske župe »Svetozara Miletića« iz Novog Sada.

Sretan sam, da mi je nakon dugih i dugih godina opet dana prilika, da Vas pozdravim braćo Junaci u ime starešinstva JSS i u ime jugoslovenskog Sokolstva uopšte i što je glavno u našoj sredini.

Iskreno želim, i duboko sam uveren, da će Vaša današnja poseta obnoviti i utvrditi naše pred godinama tako prijatne bratske odnose i pre-

mostiti onu provaliju koja je bila za vreme rata umetno sagrađena među nama; verem sam, da nije više daleko vreme, kad ćemo opet zagrljeni pod jednim sokolskim barjakom kao glasnici silne sokolske misli stupiti k istom, zajedničkom sokolskom cilju.

Braćo Junaci! Sestre Junaciće! Pozdravljam Vas iz dna srca i iz dna svoje duše, kao što pozdravlja brat svog rođenog brata, kao što pozdravlja brat svoju rođenu sestru!

Dobro došli u našoj sredini i do skora viđenja!

Zdravo Junaci!

Predsednik junačkog Saveza brat D. Lazov iz Sofije otpozdravio je u ime Junaka na pozdravu podstarosti JSS i Jugoslovenskom Sokolstvu u dužem lepo zasnovanom i po sadržaju značajnom govoru.

U ime beogradske sokolske župe »Dušan Silni« nazdravio je Junacima brat dr. M. Gradojević, a u ime župe »Svetozara Miletića« njezin starosta brat dr. I. Pavlas, koji je izrazio želju, da dođe među Junacima i našim Sokolstvom do užih veza i odnosa i preporučio, da u buduće pode na njihovu glavnu skupštinu zastupnik JSS, a na našu da dođe njihov, što će biti velikog značenja za naše zbliženje. Predio je bio s velikim oduševljenjem primljen.

Redali su se još razni oduševljeni govori ostale braće Junaka i Sokola, koji su svi sa mnogo iskrenog odobravanja bili primani. Duboko nas se dojmla izjava bugarskih Junaka, da su bili u Švajcarskoj doduše nad svakom očekivanjem sjajno dočekani i primljeni, ali ipak su se osećali samo kao gostovi, međutim obratno u vašoj sredini osećamo se kao braća među braćom koja se dugo videla nisu. Tako su u prijatnom raspoloženju i društvu bizo prolazili časovi, te smo u 1/3. ujutro došli u Beograd, gde smo se srdačno oprostili od naših dragih gostiju kličući im veselo »Do skora viđenja! i Zdravo!

Na beogradskom pristaništu čekala je veća delegacija beogradskih sokolskih funkcionera, na čelu sa braćom dr. Ribarom, Kujundžićem itd., ali radi velikog zadonjenja lade nisu je mogli dočekati. Čekao je jedino još brat Vlahovič, koji je predao Junacima za uspomenu na današnji dan vezan album slika iz Beograda, Zagreba i Ljubljane. Novosadska župa poklonila je još za vreme vožnje »Spomenicu« o prvom sletu JSS bratu Lazovu.

Značajna je izjava brata Lazova, da je Jugoslovensko Sokolstvo bilo prvo, koje je priskočilo po zemljotresu u Bugarskoj u pomoć i time doprineo nov dokaz bratske ljubavi i saučesća.

Tako je opet učinjen jedan veliki korak k našem zbliženju, koje iskreno i željno već tako dugo očekuje Jugoslovensko Sokolstvo.

Književnost.

Spomenspis

I. sletu Sokolske župe Strössmayerove 2. — 4. VI. 1928 u Vinkovcima.

Već sam naslovni list izrađen po bratu S. Tomerlinu vrlo je dobar i lep te čini ukusan dojam, ali skoro bi smo rekli, da je malo luksuriozan za naše prilike. Lepi taj »Spomenspis« uredio je brat dr. Dragan Poljungan, prosvetar sok. društva u Vinkovcima, a izdao: Sletski novinarski pododbor sokolske župe »Strössmayer« u Vinkovcima.

Na trećoj strani poziva starešinstvo župe Sokolstvo sa pitomih ravnic i zelenih planina slavonskih, da poletu u Reljkovićev i Kozarčev grad, da pokazu plod svog sokolskog pregalačkog rada.

Slikom staroste JSS brata E. Gangla i njegovom pesmom »Napreje« počinje zapravo ta spomenica. Preko stihova brata staroste Gangla »Sokoli, ponosni slobode sinovi« prelazimo na prvi članak brata dr. Mate Novosela, umirovljenog župnika Vinkovačkog »Josip Juraj Strössmayer«. Reproduciramo nekoliko redakata kojima počinje ovaj članak svećenika Sokola.

»Drago mi je, što je priredivački odbor I. sleta sokolske župe Strössmayer jednoglasno zaključio, da u Spomen-spisu na taj slet ima izaći kratak osvrt na rad velikog biskupa i rodoljuba Josipa Jurja Strössmayera. Tim sokolska župa Strössmayeru kao nosioc njegovog slavnog imena i svom nekdanjem mecenu i zaštitniku iskazuje dužno poštovanje, a osim toga pokazuje pred javnošću, kojim duhom Soko diše, da je i Sokolu u njegovom narodnom pregnuću i nastojanju Strössmayer i uzor i vođa i ideal.« — Dalje u članku pisac u markantnim crtama opisuje i karakterizira velikog biskupa i Jugoslovena neumrlog Strössmayera.

Sledeći članak »Razvitak sokolske župe »Strössmayer u Osijeku«, veran je istorijski prikaz osnivanja, razvitka,

i sadašnjeg stanja župe, od njenog staroste brata Dimitrije Petrovića.

Starosta beogradskog Sokola II. brat dr. Ivo Ribar, iznosi u članku »Uspomene na Hrvatski i Srpski Soko u Vinkovcima iz godine 1906. i 1907.« svoje lepe uspomene na Vinkovački Soko i na bratsko međusobno saradivanje, pomaganje i zajedničko nastupanje hrvatskog i srpskog sokolstva u tom kraju i okolini.

Brat Ing. Časlav Popović iz Vinkovaca istorijski opisuje u odluljem članku »Postanak i rad Srpskog Sokola u Vinkovcima«. Sledi isto takav istorijski članak profesora brata Ante Adamovića »Postanak i djelovanje Hrvatskog Sokola u Vinkovcima.« Zatim dolaze zanimljive »Reminiscence 1914.—1919.« od brata Josipa Crepića Aurela, podstaroste vinkovačkog društva, koje prikazuju vesele i tužne momente iz unutarnjeg života društva pre, za vreme i posle rata.

Društveni prosvetar i urednik ove sokolske knjige o kojoj govorimo, brat dr. Dragan Poljungan napisao je posleratnu istoriju društva u članku »Sokolsko društvo u Vinkovcima od svoga ujedinjenja do danas 1920. do 1928.«

»Kad uspeti u ideologiji Sokolstva«, članak brata Dušana M. Bogunovića, prosvetara zagrebačke župe, koji vrlo lepo ideološki tumači sokolski cilj, do kojega ćemo doći putem evolucije i kaže: »ne može se ideji čovečanstva pre, nego što se prede ideja Jugoslovenstva, a onda ideja Slovenstva.«

U članku »Ljubljana-Paris-Lyon-Amsterdam« opisuje brat Bogdan Špernjak međunarodne i olimpijske utakmice na kojima je učestvovalo Jugoslovensko Sokolstvo i kakve je uspehe postiglo. Važna i značajna je jedna njegova konstatacija: »Ta ne samo Jugoslovensko Sokolstvo, već i naša država s tim priredbama pridobila je na ugledu među evropskim državama.«

Zaključni članak napisalo je opet pero brata dr. Poljugana i to »Pogled u prošlost i sadašnjost Vinkovaca«, u kojem opisuje istoriju Vinkovaca od prvih početaka u doba rimsko pa preko današnjih vremena gleda u lepšu budućnost toga grada. — Iza toga slede upute za članstvo, razni oglasi i konačno nacrt sletišta.

Tehnički je knjiga lepo tiskana na finom papiru, jedino što malo smeta to je razmak po polovici stranice jer se kod strojnog slaganja nije dovoljno pazilo na to, da se desni redak priljubi sasvim uz levi i još nešto — stranice (tekst) odnosno brojke koje označuju

stranice nisu uvek u istoj visini te prema tome nisu jednako duge. Knjiga je bogato urešena lepih i jasnih slikama. Naslovni list i sletski plakat, a po svoj prilici i knjigu štampao je Štamparski zavod Krbavac i Pavlović u Osijeku. Knjiga se naručuje kod Sokolskog društva u Vinkovcima.

Toplo preporučamo ovaj »Spomen-spis« svim društvenim sokolskim knjižnicama i pojedinoj braći i sestrama, ne da obogate knjižnicu novom jednom knjigom, već zato da pročitaju jedno dobro delo. —mk—

Iz starešinstva JSS.

Iz statističkog odelka JSS.

Putem »Sokolskog Glasnika« pozivamo sva ona sokolska društva, koja još do danas nisu poslala **maleni statistički iskaz**, da to smesta oštine i pošalju. — Do danas primili smo samo 220 društvenih iskaza prema da je rok do kojeg su morali prispeti bio 20. jula t. g.

Pozivamo ponovo braću statističare društava kojih se to tiče, da smesta urede stvar. Zdravo!

J. Milost.

XVI. I XVII. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS

9. i 16. jula 1928.

Na obim sednicama vrše se razni razgovori o VI. pokrajinskom sletu u Skoplju u dane od 5.—9. septembra, koji se mora izvršiti na temelju ranijeg zaključka većine župa. Brat Štepanek, podstarosta COS, kao vođa ekspedicije COS u Skoplje, obavestio je o tome, da će se slet održati od 5.—9. septembra u Skoplju i na Kosovu polju. Zaključeno je nadalje, da sokolska delegacija sastavljena iz prestavnika skopljske, beogradske i zagrebačke župe na čelu sa starostom JSS br. E. Ganglom pođe u audijenciju k Nj. V. Kralju pozove ga na slet i zamoli ga za svestranu pomoć prilikom sleta.

Savezna prosvetna škola odlaze se na Božićne blagdane na predlog PO JSS.

XVIII. SEDNICA STAREŠ. JSS

23. jula 1928.

Brat starosta Gangl javlja starešinstvu veliki gubitak, koji je pogodio Belgijske Gimnaste, a i Međunarodni Gimnastički Savez smrću g. N. J. Cuperusa, osnivača i začasnog predsednika M. G. S. Nadalje se toplim rečima seća smrti trojice naše mlade braće i to braće Tonka i Vinka Marazze iz Trogira i brata Leopolda Luznara iz Koroške Bele-Javornika.

Starešinstvo svima odaje počast ustajući uz poklik Slava im!

Brat starosta je zatim izvestio starešinstvo o uspehu sokolske audijencije kod Nj. V. Kralja i Ministra Saobraćaja. Izveštaj primljen je sa zadovoljstvom do znanja.

Brat načelnik dr. V. Murnik izvestio je starešinstvo, da će olimpijska vrsta održati telovežbačku akademiju pre svog odlaska u Amsterdam 8. o. m. na letnom vežbalištu Sokola I. u Ljubljani.

Savez bugarskih Junaka šalje pismo o primitku novčane pomoći JSS za postradale od zemljotresa, te izriče našem Sokolstvu najtopliju i bratsku zahvalnost.

Brat dr. Gradojević iz Beograda pismeno izveštava starešinstvo o dolasku bugarskih Junaka u Beograd na proiazu za Lucern. Zaključeno je da ih na povratku iz Švajcarske pozdrave uz zastupnike beogradske župe i zastupnici starešinstva JSS, brat podstarosta Bogumil Kajzelj i brat dr. Fran Kandare.

S naročitim veseljem i zadovoljstvom primljena je vest župe Mostar, da su poslednjim doprinosom sok. društva u Janjini, sva društva ove župe isplatila 20-dinarski sanacijski doprinos do poslednje pare.

Ozledni fond doznačio je Sok. društvima Hvar 146 Din, Konjice 190 Din, Trogir 2000 Din, Blato 5000 Din. Primljeno.

Gospodar brat Čobal predlaže i tumači starešinstvu polugodišnju bilancu JSS.

XIX. SEDNICA STAREŠ. JSS

30. jula 1928.

Brat podstarosta Kajzelj poziva starešinstvo, da što brojnije učestvuje kod odlaska naše sokolske olimpijske vrste, koja odlazi pod vodstvom saveznog načelnika brata dr. Murnika, u četvrtak drugog augusta u Amsterdam.

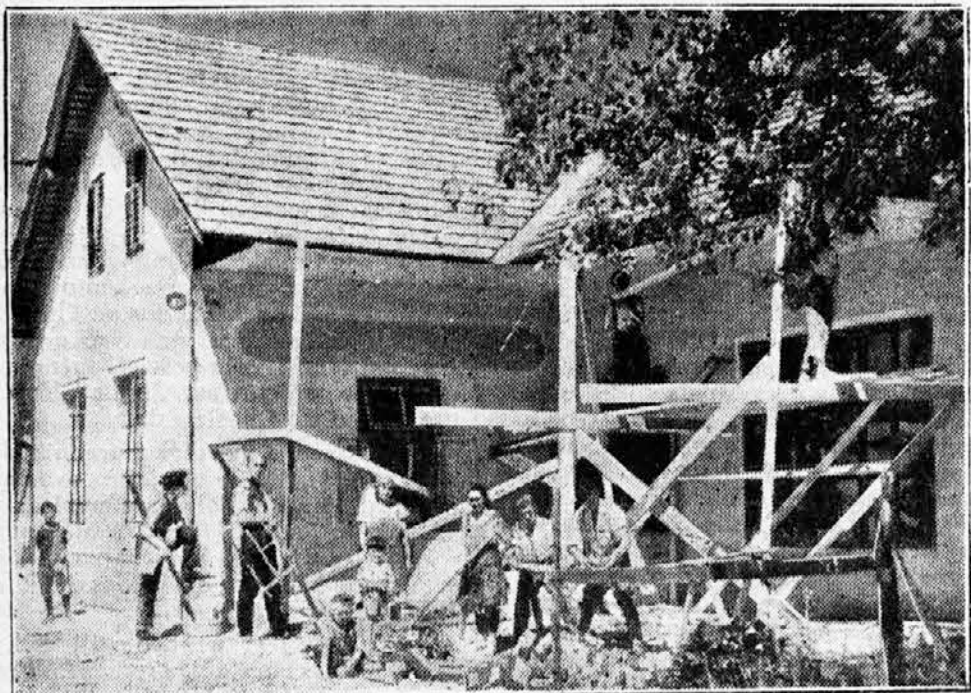
Zatim je brat gospodar predložio proračun i način finansiranja te naše ekspedicije, što je bilo odobreno.

Iz župa.

Iz sokolske župe — Ljubljana.

OKROŽNI ZLET NA JEŽICI PRI LJUBLJANI.

V nedelju 5. avgusta t. l. je priredilo I. okružje Ljub. sok. župe svoj obvezni okružni zlet tokrat na Ježici, ki je bil združen z otvoritvijo sok. doma na Ježici. Izpred Nar. doma je

Sokolski dom na Ježici pri Ljubljani.

krenila jako slabo zastopana povorka Sokolstva z godbo Sokola I. na čelu. Pred zastupniki Saveza in Ljubljanske župe je korakala četvorica bratov iz Bosne, društva Novo Sarajeva, župe Gavrilica Prinčipa v slikovitih bosan. narod. nošah, ki so vzbujali vsesplošno zanimanje. Na Ježici je bil mal sprejem in nato se je vršilo otvorenje sokolskega doma v zastopstvu vsega došlega Sokolstva in naprednega občinstva. Br. preds. gradb. odelka Krešgar, ki je bil duša vsemu gibanju Sokola, je izpred vojne, je v lepih besed

župe je častital br. F. Juvaneč, za Sokola I. br. V. Švajgar, za K. K. br. ravnatelj Anton Jug in končno se je zahvalil za prisrčen sprejem br. Vlado Juvaneč, ki je povdarjal edinstvo in nacionalne veze Bosne s Slovenijo. Prisnel je pozdrave iz župe Gavrilica Prinčipa in častital društvo na uspehu. Ob zvokih sokolske himne so se otvorila vrata novega — 19. doma v Ljublj. sok. župi — nakaž se je po ogledu lične stavbe — Sokolane Ježice — vršila na senčnem prostoru štrn — javna na telov. vseh telovadnih oddelkov.

Začetek se je zakasnil na ¼ 17. uro, ko je prikorakalo 21. moške dece pod vodstvom br. okr. vodnika Akice, kega in izvajalo malo v neskladu prekratke župne vaje. Sledil je nastop ženske dece (26) s sestrom okr. vod. Boltavzarjevo, ki pa je bil manj posrečen. Mala deca naj nastopi v prihodnje raje pri igrah! Moški naraščaj (23) pod br. nač. Burjo je splošno zadovoljil. Le tu pa tam ni bilo točnega kritja! Br. člani (24) so podali skopljanske vaje dokaj umerjeno, skladno in ostro. Le število bi bilo lahko večje, kar je zelo škodovalo obči sliki nastopa. Nastop članice (25) pod s. okr. nač. Podborškovo je bil obče dober, le nekateri gibi niso bili lepo izvajani. Zen. naraščaj (18) z istim vodstvom je zaražal vežbe s kiji se precej zadovoljivo. Le uboga skladnost in kritje kvarita povsodi nastope Orodna telovadba je sicer marsikoga presenetila, zlasti drog moškega naraščaja. Toda povdarjam, da je tovrstna vežba na pačna. Pretežke vaje niso za naraščaj in to je bilo tudi na župskem zletu v Šiški, dne 8. julija t. l. napačno. Sicer, kaj bodo potem delali pri članih! Pa tudi razlike med člani in naraščajem na orodju sploh ni bilo radi takih vaj! Le umerjenosti in raje manj, a tisto točno! Na bradlji in konju so bile vaje slabo izbrane. S tem je bil telovadni del končan.

Pri vajah in veselici je zelo skladno igrala dobro se razvijajoča godba Sokola I. pod vodstvom br. Verija Švajgarja, ki je tudi pripomogel do boljšega rezultata.

Glede števila nastopajočih pri vseh odelkih sem mnenja, da za tak okružni zlet v najbližjo okolico Ljubljane bi že lahko bilo število večje in ne tako žalostno. Le več Sokolske discipline in mesto na Savo, raje stopi na telovadišče!

Prireditev je vodil hitro in točno br. društveni načelnik Noveli, katere mu je samo častitati, kakor tudi vsemu društvu na takem domu in uspehih v telovadbi. Le krepko naprej k zmagi Tyrševih idej. — Zdravo! —ar.

Iz sokolske župe — Mostar.

Pohod reprezentacije Sokolske župe »Aleksa Šantić« kroz Južnu Srbiju prilikom župskog sleta Sokolske župe »Kraljević Marko« na Vidovdan 1928. godine.

Tačno po određenom rasporedu krenula je župska reprezentacija 21. juna u 4 sata i 28 minuta sa mostarske železničke stanice u Štip. Nju je predvodio župski starešina br. Čedo Milić sa još nekoliko članova župskog starešinstva, a u njoj su bili članovi, članice i naraščaj. U Štip su stigli 23. juna u 5 sati izjutra. Doček u Štipu: čekani od članova Štipskog sokolskog društva sa vojnom muzikom. Sa nekoliko toplih reči pozdravio nas je na stanici general Milošević pa smo onda na čelu s vojnom muzikom pošli u grad, koji je od stanice udaljen 3 kilometra. Pred sokolskim domom pozdravio nas je starešina Štipskog Sokola br. Gvozden Matić. Veseo je veli što nas može prvi put pozdraviti, nas, sinove kršne otadžbine kao i Bregalnica. Odgovorio mu brat Čedo Milić, koji je naglasio, da su Neretva i Bregalnica dve posebnosti, koje veštito šapću pesmu bratstva. Tu se je zajedno slika naša reprezentacija sa štipskim Sokolom, odakle se pošlo u hotel »Srpski Kralj«, gde nas je lepih govora pozdravio predsednik Štipske opštine, Odgovorio mu je br. dr. Kostić iz Tuzle, čija je reprezentacija na putu za Kočane sreća se s našom i s njom zajedno došla u Štip. Nakon toga razmešteni smo po privatnim stanovima u Štipu, gde smo za vreme celog našeg boravka u Štipu uživali bratsko i srdačno gostoprimstvo.

Idućeg dana u jutro bile su probe za slobodne vežbe i pohod na grob poginulog br. Huseinovića iz Konjice. Posle podne bio je javni nastup naše reprezentacije i Štipskog Sokola. Naša reprezentacija izvela je ove tačke: slobodne vežbe svih kategorija, kombinovanu vežbu šesnaestorice, letenje skokove. »U boj« i vežbe na spravama. Štipski Sokoli, a naročito njihove naraštajke, koje su izvodile veoma lepo narodna kola, vežbali su na opće zadovoljstvo. I naša je reprezentacija pobrala burne ovacije. Kao zadnja tačka javnog nastupa bilo je guslanje. Na večer je u Oficirskom domu održana veoma uspešna akademija sa ovim rasporedom: Sibirski devetka i »U boj« izvodili su članovi, »Kosovski epopeji i narodne igre« članice, a ritmičke vežbe »Pod jorgovanom« ženski naraštaj. Akademija je veoma dobro uspešna. Tom prilikom predao je župski starešina br. Čedo Milić starešini Štipskog Sokola br. Matiću dar sokolske župe »Aleksa Šantić«, javorove gusle. — 25. juna u jutro učinjen je pohod žrtvama na Bregalnici iz 1913. godine. Na jednoj uzvisini ožidana je kapela u kojoj su sahranjene kosti junaka sa Bregalnice, tri kilometra udaljeno od Štipa. Nakon izvršenog pomena brat pukovnik Cvejić u divnom svom govoru opisao nam je istorijat bregal-

ničke bitke. Na povratku sa ovoga pomena stigli smo pred kuću pok. generala br. Mihajla Kovačevića pa smo se fotografirali na mestu gde je on poginuo od zločinačke ruke. Istoga dana u večer priredjen nam je banket. Sutra dan 26. juna krenuli smo iz Štipa za Kumanovo, na neočekivani poziv Braće Sokola iz Kumanova. Na stanici u Kumanovu braća Kumanovski Sokoli sa svojom muzikom, mnoštvo građanstva i skauti. Zamenik staroste Kumanovskog Sokola br. Toma Stajić pozdravio nas je ovim rečima: »Braćo i setre, veliki je i svetao ovo dan za

kumanovske bitke, koja je početak stvaranja današnje naše države. Pri kraju svog divnog opisa brat major kikinao je: »Slava i hvala kumanovskim junacima!« »Živeo komandant prve armije Nj. V. Kralj Aleksandar I.« Trostruko Slava i Živeo propratilo je majorove reči. Na tom istorijskom mestu slikali smo se, navratili u osnovnu školu a odatle u Kumanovo. Istoga dana u 13 i po časova krenuli smo u Skoplje praćeni velikom masom sveta i braćom Sokolima. U Skoplju je dalo pravo sokolsko slavlje. Drugi dan sleta naša reprezentacija održala je

Župa Mostar na mestu pogibije br. Mike Kovačevića u Štipu.

Kumanovo i njegove građane, a naročito za Sokole kumanovske. Svetao jer dodoste vi, Sokoli i Sokolice dične Hercegovine, vi, koji ste uvek pa i u najtežim danima umeli hrabro i visoko da držite zastavu jugoslovensku. Ulazeći u Kumanovo nećete naići na asfaltirane ulice i cvetne parkove, ali, braćo i sestre, neću preterati ako kažem, da ulazite u najveći vrt jugoslovenski, u vrt, koji je zasaden kostima, a zaliven krvlju najboljih sinova našega naroda. To je bašća, čijim će se mirisom zapajati pokolenja i učiti kako se ljubi otadžbina, a kad je potrebno i gine za nju. Zelja je kumanovskih Sokola a i celokupnog građanstva da se u Kumanovu osećate kao u svome domu, da se osećate u našoj sredini kao među rođenom braćom i da ponesete odatle najlepše uspomene.

Kad se budete vratili u vaš zavajačaj pozdravite nam braću Hercegovce i recite im da su kumanovski Sokoli uvek spremni da brane svaku stopu zemlje bez obzira na kojem je kraju naše velike Jugoslavije. Dobro nam došli i pozdravljam vas sa bratskim Zdravo! Odatle smo se uputili autima u grad, koji je kao i Štip udaljen 3 kilometra od stanice. U 18 časova održan je javni nastup pa su sve tačke izvedene na opšte zadovoljstvo i bile su popraćene burnim aplauzom.

U večer je priredjen banket sa igrankom. Idućeg dana u jutro napravili smo izlet u Mladu-Nagoričane. Tom prilikom prikazao nam je jedan brat major tok istorijske osvetničke

Iz sokolske župe — Novo mesto.

DANI SOKOLSKOG SLAVLJA I BRATSTVA NA KOSOVU!

Župa Novo mesto kao gost u Kosovskoj Mitrovici.

Pošli smo na put po programu 21. VI., a bili smo prvotno određeni po Savezu za Novi Pazar. Ali došavši u Skoplje, čuli smo, kako se društvo u Kos. Mitrovici sprema da dočeka svečano splitsku župu i kako će biti razočarani kad im ova ne dode. I tako se desi te nas odrediše, da mi zamenimo Split i odmah u jutro 23. VI. nadosmo se u vozu za Kos. Mitrovicu.

Evo nas ispod ponosne Šarplanine i za par časova na slavnom Kosovom polju. Gledamo kroz prozore vagona sa pijetom i pobožnim ču-tanjem.

U podne evo i Mitrovica. Mnoštvo Sokola i građanstva na peronu. Glasba svira sokolsku himnu. Bura oduševljenja. Slikam doček i od uzbuđenja uhvatio sam tek nekoliko ruba- ca u zraku.

Silazimo! Iskreni pozdravi. Zanosne reči. U povorci idemo kroz grad, koji je sav iskičen zastavama do nastambe. Po podne se kupamo i odmaramo, a naveče je u našu počast u oficirskom domu zabava. Umorni smo, ali nas toliko zaokuplja bratska pažnja i susretljivost, da i ne opažamo kako prolaze časovi u lepom raspoloženju.

Sutradan u jutro, t. j. u nedelju 24. VI. je zajednički svečani pohod na grob ruskog konzula Aleksija Ščerbina, koji je poginuo radi svoje velike ljubavi za naš narod.

Odali smo počtu njemu i svima palima za slobodu, ali smo se i setili da još nije dosta žrtava, da nije potpuno privedeno kraju veliko delo Oslobođenja, da nas čeka naša tužna

akademiju, koja je silno uspešna. Opieji nam slavam i izvanredno toplim bratskim dočecima krenusmo po svršetu sleta kući, kamo smo stigli 1. jula u noći.

Pohod naše župe kroz Južnu Srbiju bio je pravi trijumf velike nacionalne sokolske misli. Sokolstvo je jedino u stanju da u ovim krajevima pojača nacionalnu aktivnost i da na taj način izvede nivelisanje ovih krajeva sa drugim krajevima naše otadžbine.

I ovom prilikom izričemo bratsku blagodarnost braći i u Štipu i u Kumanovu na njihovom gostoljubivom dočeku i prijemu.

POSLEDNJI PRILOZI ZA GLADNE U ŽUPI »ALEKSA ŠANTIĆ«.

Sokolsko društvo Stara Pazova 280 Din. Sokolska župa Celje 1000 Din. Sokolska župa Novi Sad od društva Čurug 1750 Din. Sokolska župa Ljubljana 10.652 Din. Sokolska župa Novi Sad društvo Ada 100 Din, društvo Zabalj 1250 Din, društvo Čurug 100 Din. Svega 1450 Din. Sokolsko društvo Laško 49 Din. Sokolska župa »Rijeka« Sušak 530 Din. Češka fabrika šećera Čuprija 2000 Din. Sokolsko društvo Bled 800 Din. Sokolska župa »Dušan Silni« 10.000 Din. Selimir Aleksić, Sarajevo 200 Din. Sokolska župa Celje 369 Din. Sokolsko društvo Šoštanj 500 Din. Goernjska župa Kranj 2160 Din. Sokolsko društvo Kovin 1000 Din.

Starešinstvo se ovim putem darovateljima najtoplije zahvaljuje.

neoslododena Istra. I zakleli smo se da je nećemo zaboraviti.

Posle podne istog dana priredili smo zajednički javnu vežbu. Znam kako se radi u sokolani, ali nisam nikada mislio, da bi društvo, koje je osnovano pre tri meseca, kao što je društvo u Kos. Mitrovici, moglo onako izraditi svoje vežbače, kao što je. Osobito su se svidela muška i ženska deca, koja su vežbe sa zastavicama i lukovima na ariju narodnih kola izvela precizno i lepo. Odio Novomeške sokolske župe nastupio je na preči, a odio iz Karlovca na konju i sa sedmorkom, koja se dopala.

Ova je javna vežba vrlo lepo uspešna, te služi na čast društvu u Kos. Mitrovici. Tu se je videlo, da se snažnom voljom i pravom i sokolskom svešću mogu stvarati i čudesna.

U ponedeljak 25. VI. priredjen je izlet u Banjsku, vazdušnu banju. Tu smo proveli dan u ruševinama manastira Banjske, koji je podignut još za Stevana Miljutina.

Tu nam je priredjen i ručak, koji je uz oduševljene patriotske govore vrlo lepo potekao. Odatle, sa tog intinog sokolskog skupa, gde su bili zastupani i Srbi i Hrvati i Slovenci poslani su brzojavni pozdravi Nj. V. Kralju Aleksandru i Nj. V. prestolonasledniku Petru.

Mnogo se je lepih govora izreklo, ali specijalno Tebi brate Mijo, kao rođeni Istranin moram da se zahvalim jer si Ti svojim žarkim i plamenim rečima dokazao da je naša radost i naša radost, naša bol i naša bol, da jednim duhom dišemo, da smo jedno.

Drugi dan, utorak 26. u jutro priredjen je izlet na Milutinov grad Zvečan, odakle puca prekrasan pogled na Kosovo polje i okolne planine.

Popodne podosmo na mesto gde se dogodila najveća tragedija u našoj istoriji, na Kosovo.

UPUTE ZA VI. POKRAJINSKI SLET JSS u SKOPLJU

VI. Pokrajinski slet JSS u Skoplju.

BRAĆO I SESTRE!

U smislu proglašenja, koga smo priobćili u 13. broju »Sokolskog Glasnika« od 1. jula o. g., zatim na temelju mišljenja sedamnaest bratskih župa, a osobito s obzirom na usmeni izveštaj, koga su nam dali delegati bratske sokolske župe »Kraljević Marko« u Skoplju 16. o. m., određujemo, da se održi

VI. pokrajinski slet JSS u dane 5.—9. septembra o. g. u Skoplju.

Raspored sleta je određen ovako:

5. IX.: dolazak članstva župa i slovenskoga Sokolstva u Skoplje, pregled zajedničkih vežbi i svečane večernje akademije;
6. IX.: pokusi na sletištu; u 11 sati pre podne povorka, koja se završava sa svečanim otvorenjem Sokolskoga Doma u Skoplju; u 15:30 javna vežba, a u večer akademija;
7. IX.: pohod na Kosovo polje spojeno s proslavom desetgodišnice oslobođenja i ujedinjenja, koja se završava sa svečanom prišegom Kralju, narodu, državi i Slovenstvu;
8. IX.: izleti; a društva ili župe, koja nisu bila u poseti društvima Južne Srbije, polaze u pohod;

Zdravo!

Ljubljana, 16. jula 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

Dragutin Šebenik, tajnik II.

Upustvo za VI. pokrajinski slet u Skoplju.

1. Općenito:

Slet će se održati 5., 6., 7., 8. i 9. septembra. Sve pripreme organizacija, izdanja i ostalo, što je pripremljeno za slet na Vidovdan, to ostaje i za slet u septembru. Isto tako i broj prijavljenih članova pojedinih župa, ostao je kao osnov za organizaciju septembarskog sleta. Na slet će doći Čehoslovaci, Poljaci, Rusi i Lužički Srbi u broju, koji je prijavljen za vidovdanski slet. Župe, koje su prema zaključku skupštine JSS obvezatne da sudeluju, a nisu bile na vidovdanskome župskom sletu, imaju prisustvovati septembarskom sletu. Zaključak TO JSS, da svaka župa ima poslati određen broj vežbačica, ostaje i dalje u snazi, osim onih župa, koje su bile. No i obzirom na veliku važnost sleta, bilo bi poželjno a i sokolski je, da i ovom sletu prisustvuju.

Starešinstvo župe u Skoplju izdalo je »Upustvo« za slet. Stoji 5 Din. Bilo bi poželjno, a i preko potrebno, da svaki članica, uzme i po njima se ravna. Najviše se gubi vremena na tumačenje pojedina, a u upustvu ima sve što je potrebno znati. Zato braćo i sestre čitajte i gledajte, da olakšate rad onih, koji priređuju slet.

2. Program sleta:

5. IX. dolazak Sokolstva, razvrstavanje po stanovima, i pokusi za proste vežbe. Uveče u dvorištu Sokolskoga doma u 21 sat »Svečana akademija amsterdamske vrste«.

6. IX. Pokusi na sletištu, povorka u 11 sati, i otvorenje Sokolskoga doma. — Posle podne u 15:30 javni čas — a u veče u 21 sat akademija društava jugoslovenskoga Sokolstva.

U noći polazak na Kosovo (tačan sat biti će javljen načelnicima župa). Kreće voz za vozom, tako da su svi vozovi u 7 sati jutro na Kosovu polju.

7. IX. Na Kosovu polju. Svečana proslava: desetgodišnice oslobođenja i ujedinjenja. Zavjet Sokolstva: državi, kralju, narodu i Slovenstvu pred kosovskim spomenikom uz prisustvo Nj. V. Kralja. Prikaz kosovske večere po članovima pozorišta iz Skoplja. Sokolski nastupi. Prikaz kosovske bitke: izvajaju četiri puka pešadije i jedan puk konjice pod komandom divizijske oblasti iz Prištine. Narodno i sokolsko veselje. Povratak u Skoplje.

8. IX. izleti po Južnoj Srbiji prema programu (vidi upustva str. 25-26); pohodi društava ili župa van teritorije Južne Srbije — društvima Južne Srbije. (Pohode će izvršiti ona društva i župe, koja nisu izvršila na vidovdanskome sletu).

9. IX. Povratak župa, koje nisu otišle u pohode i izlete. (Napomena. Tačan program svih priredaba kao i mesto, vreme, biti će javljeno načelnicima župa ili njihovim zamenikima ili funkcionarima župa, kojima će se davati sve upute i informacije a ne pojedincima, koji izdvojući se od župe, t. j. celine prave najviše nereda i traže za sebe neke olakšice i pogodnosti.

9. IX.: povratak župa, koje nisu otišle na izlete ili posete.

Taj raspored nam zapoveda, da radi časti i ugleda Sokolstva pozovemo svo članstvo,

da sudeluje već po prijavljenim prijavama i da se podvostručenom snagom i voljom pripravlja na slet,

koji će nam omogućiti uspeh i daljnji rad nama mile pokrajine Južne Srbije.

U svesti, da se je sokolska disciplina u zadnjim danima odrazila u potpunosti i zdravoj snazi i moći i da nas ta iskrena i samovoljna disciplina vodi na jug naše države

na slavno, istorijsko i sokolsko Kosovo polje,

gde evate kosovski božur i odiše vazduh snagom prošlosti i veličine naše; hoćemo mi jugoslovenski i slovenski Sokoli, da se poklonimo uspomeni kosovskih heroja; da, sećajući se njihova rada, života i smrti, nadahnemo novim sokolskim požrtvovanjem i čiste bez ikakve koristi i slave otadžbeničke ljubavi; te da dokažemo,

da sokolski rad obnavlja slavu, moć i veličinu prošlosti u sadašnjosti.

Svoj braći i sestrama šaljem bratske pozdrave uz poklik:

Na Jug, na Jug u carski grad Skoplje, u Južnu Srbiju!

vati sve što je potrebno za tačno izvršenje.

Braća i sestre neka računaju s tim, da nećemo moći dobiti od raznih Ministarstva zaliha avtomobila, a da se vožnje izvrše besplatno. Moramo ostaviti našim stranim gostima besplatnu vožnju i izlete.

7. Upozorujemo braću i sestre na prosvetni deo organizacije sleta (upustvo str. 27-30). Prema tome župa je izdala a) svoja izdanja knjige obaveštajne sadržine; kultura; beletristika i pu-topisi. Za tačno poznavanje Južne Srbije — ova izdanja su potrebna Sokolstvu.

8. Sletska kancelarija sa svima odsecima nalazi se odmah od kolodvora »Stari oficirski Dom«.

9. Do 20. VIII. imaju biti sve prijavne župe u Skoplju. Za prijave posle toga ne može starešinstvo župe preuzeti odgovornost. Ovoga neka se župe strogo drže, a ovoga će se držati i starešinstvo župe u Skoplju. Iznimaka nema. Najviše nereda prave baš oni, koji ne izvrše tačnost prijave, a posle zameraju.

10. Sletske značke u ceni 20 Din neka župe podignu napred, poslaši novac starešinstvu župe. Sletska značka daje pravo a) skupno stanovanje, b) pristup na sve sokolske priredbe, c) pristup na članske tribine na sletištu. (Pošto prihod svečane akademije amsterdamske vrste ide u korist njihova puta; to članstvo uz sletski znak plaća ulaznicu 10 Din.)

11. Glede prtljage, neka se udesi ovako: Na svakom kuferu mora biti ime i prezime brata i sestre sa oznakom župe i mesta. Prtljag se svrstava u kola koja su određena za župu i nose natpis te župe — Kod predaje prtljage mora svaka župa po odredbi svojega načelnika, odrediti brata i sestru, koji mora biti prisutan kod svrstavanja prtljage i zajedno s bratom iz Skoplja, otići do nastambe i tamo ostaviti na onom mestu prtljagu, gde je određeno mesto za stanovanje. Prtljagu ne deli brat određen od skopljske župe, već brat od dotične župe.

Sestre stavljaju prtljagu sve zajedno u kola, koja su označena s natpisom: Učiteljska škola. Razdoba i primanje kao i kod braće.

12. Sletske legitimacije za železnicu, koje su bile poslane za vidovdanski slet ne važe. Dobiće se nove legitimacije. Starešinstvo župe u Skoplju šalje toliko broj legitimacija, koliko je pojedina župa, već za vidovdanski slet prijavila. Ako koja župa hoće još legitimacija, neka brzojavi.

13. Fotografija Sokola i novinari Sokoli, koji se unapred jave, dobiće potrebne iskaznice. Bez iskaznice uskratice se fotografisanje. Od svake fotografije Sokola ima župa u Skoplju dobiti po dva primerka (jednu za nj, a jednu za Savez), a svaki Sokolovinar ima dati dva primerka novina u kojima je pisao (jedan za Savez a jedan za župu).

14. Glede prehranjivanja na Kosovu polju stvar je ovakva: Na Kosovu polju biće spremljeno hrane i osvežavajućeg pića. Na potrebu, pošto krećemo svi na Kosovo polje biće tolika, da je potrebno da svaki brat i sestra ponesu sobom hrane iz Skoplja i to na taj način, da kupe bilo u hotelu (gostioni) gde jedu bilo u trgovinama Skoplja, koje će pripremiti za taj slučaj hrane, koja se može poneti u pohodu.

Završetak:

Starešinstvo župe u Skoplju, koje je u poslednje vreme usled događaja bilo stavljeno u teške sokolske prilike: izvedbe, koje ne bi podnele ni župe sa većim brojem sokolskih radnika i sokolske tradicije, moli naročito starešinstva župa, da članstvo stavi na srce:

1. Čim jaču svest u disciplini.
2. Čim manje zahteva pojedinaca.
3. Čim manje tražnji udobnosti.
4. Čim više pomoći — a ne odmoći.

Samo tako će se moći izvršiti slet na zadovoljstvo svih nas, a napose na zadovoljstvo onih za koje radimo, a kojima će položiti zavjet na Kosovu polju.

Posle sleta na Sušaku, koji je u teško doba države i naroda doneo koristi celini: narodu i državi — svi braćo i sestre koji u sebi osećate a i znate, što znači za nas slet na Kosovu — i Skoplju

svi — apsolutno svi na slet u Skoplje i Kosovo polje.

Iz lekarskog odseka JSS.

Lekarski odsek JSS izveštava, da će dobiti učesnici VI. pokrajinskog sleta u Skoplju besplatno kinin uz potvrdu (skupno) u Zavodu za tropiske bolesti — šef dr. Raukov. — Za profilaktično uživanje kinina dovoljno je, da se 3 ili 4 dan boravka u Skoplju uzme 1 g kinina, a sledeći dan ½ grama. — Ko ostaje dulje od sedam dana u Skoplju, mora drugu sedmicu profilaksu na isti način ponoviti. — Za dobru vodu (pitku) se na sletištu pobrinulo. LO JSS.

Podela Južne Srbije na izletne zone.

U pogledu izleta teritorija Južne Srbije podeljena je na tri zone kako sledi:

I. Zona obuhvata:

Skoplje sa njegovom neposrednom okolinom po liniji selo Bardovce — selo Nerezi — Kisela voda — s. Dušanovac — Gazibaba.

Pored svih znamenitosti u samome Skoplju, izletnicima treba pokazati: Kod s. Bardovca iskopine staroga Skoplja;

Kod s. Nerezi Manastir sa njegovim čuvenim freskama;

Kod Kisele vode Markove kule;

Kod s. Dušanovca državnu ergelu i mlekariku;

Kod Gazibabe samu Gazibabu i pivaru; i t. d.

Ide se peške, a do sela Dušanovca i vozom koji staje 2 i pol dinara.

II. Zona obuhvata:

a) Skopska Crna Gora: manastiri nacionalno-istorijsko i romantičko Sv. Arandela i Sv. Bogorodice.

Ide se: Automobilima (ili kolima) do sela Kučevišta, odakle peške prvo u manastir Sv. Arandela, onda u manastir Sv. Bogorodice, pa u selo Požuje, gde izletnike čekaju automobili (kola) radi povratka u Skoplje. Privatni automobil sa četiri sedišta koštao bi oko 500 dinara — kola oko 400 dinara. Ako se dobiju državni automobili i kamioni stići da se plati utrošak benzina, ulja i dr., ovaj izlet koštao bi po osobi oko 15 dinara. Zborište za ovu grupu izletnika biće: Bit-pazar u Skoplju.

b) Matka sa manastirima Sv. Nikite, zadužbinom Andrijaša brata Kraljevića Marka.

Ide se: a) Vozom od Skoplja do ž. s. Glumovo a odatle peške; povrat ista tako. Voz staje 2 i pol dinara. Kod Matke prelazi se čamcem na desnu obalu reke Treske.

b) Automobilima (kolima) od Skoplja do Matke, a odatle peške do manastira Sv. Nikite kao i pod. a).

Automobil sa četiri sedišta staje oko 250 dinara a isto toliko i kola. — Zborište biće: Za izletnike koji idu vozom: ž. st. donje Skoplje; za izletnike koji idu automobilima i kolima kod grada Cara Dušana.

c) Markov manastir (zadužbina Kralja Vukašina, oca Kraljevića Marka).

Ide se automobilima i kolima do s. Batnice, a odatle do manastira peške. — Automobil sa četiri sedišta i kola staju oko 250 dinara. — Zborište kod gvozdenog mosta na Vardaru.

Napomena: Za obilazak mesta po jedan dan, te bi izletnici imali da ponesu ručak sa sobom.

III. Zona obuhvata:

a) Kosovo.

Istorijsko-nacionalno (kosovska bitka, Muratovo tulbe, grob Cara Murata, manastir Gračanica, zadužbina Kralja Milutina i žene mu Simunice) i vrlo romantičko (Kačaničke klisure).

Ide se vozom do ž. s. Lipljan. Odatle automobilima pravcem: manastira Gračanica — Priština (ručak) — Muratovo tulbe, ž. s. Obilić, odatle vozom u Skoplje.

Voz košta: II. klasa 63 dinara, III. klasa 32 dinara. Privatni automobil sa četiri sedišta košta oko 400 dinara. Ako se dobiju državni automobili s tim, da se benzin, ulje i dr. plati, put Lipljan — Gračanica — Priština — Muratovo tulbe — ž. st. Obilić stao bi oko 30 dinara po osobi. Na Kosovu (kod Muratovo tulbete ili gde bude zgodnije) održaće se jedno predavanje o kosovskoj bitci.

Ovaj se izlet može učiniti za jedan dan. Zborište sa izletnike biće spoljna ž. st. u Skoplju.

b) Kumanovo sa kumanovskim borištem i nagoričanskim manastirima (čuvene freske).

Ide se: Do Kumanova vozom, a odatle automobilima; povratak iz Kumanova vozom. Voz staje: II. klasa 14 dinara, III. klasa 7 dinara. — Privatni automobil sa četiri sedišta staje oko 300 dinara. Ako se dobiju državni automobili i kamioni s tim, da se plati utrošak benzina, ulja i dr., ovaj put bi po osobi koštao oko 15—20 dinara. Na nagoričanskim položajima održaće se javno predavanje o kumanovskoj bitci. Izlet se može učiniti za jedan dan. Zborište: ž. st. »Vojvoda Putnik«.

c) Stobi.

Ide se vozom koji može iskreati izletnike kod samoga Stobia, pa se vratiti na ž. st. Gracko i tu čekati da ih primi i vrati u Skoplje. Voz košta: II. klasa 28, a III. klasa 14 dinara. Izlet se može učiniti za jedan dan. Ako je nemoguće organizovati ručak za izletnike na ž. st. Gracko, ovi bi imali da ručak ponesu sobom. Zborište ž. st. Skoplje. Nacionalno, istorijsko i jako romantičko.

č) Ohrid.

Ide se vozom ili automobilima. a) Vozom: Karta staje: II. klasa 123, a III. klasa 62 dinara; vožnja traje 21 sat. Ako se želi ići i do manastira Sv. Nauma, izletnicima je potrebno četiri dana za put; isto je toliko potrebno ako se želi videti Struga i način ribolova jegulja. Inače je potrebno tri dana od kojih po jedan za odlazak i povratak i jedan za bavljenje u Ohridu i njegovoj neposrednoj okolini. Od Ohrida do Sv. Nauma ide se suvim (automobilima) ili jezerom (čamcima i dereglijama). Automobil sa četiri sedišta staje 300 do 350 dinara. Vožnja jezerom (odlazak i povratak) traje oko 6 časova i staje prosečno po 100 dinara od osobe. Čamaca i dereglija ima u ograničenom broju. Obzirom na to što voz Skoplje-Ohrid nije normalnog koloseka, već dekovilj, putovanja nije me — i ako je jako romantično — skopčano je sa dosta neugodnosti i zamora. Izletnici bi imali da se pobrine i za jelo za vreme puta do dolaska u Ohrid, jer na ž. stanicama nema restauracija niti se jela usput može nabaviti u većim količinama.

Pošto kompozicija voza ne može biti veća od 8 vozova, broj izletnika jednim vozom ograničen je na najviše 200 osoba.

Zborište: žel. stanica dolje Skoplje. Povratak može biti: Ili vozom istim putem, ili automobilom do Bitolja (prosečno po 100 dinara po osobi) odakle se može ići: vozom za Solin; vozom (uski kolosek) preko Prilepa na ž. st. Gracko, odakle normalnim kolosekom bilo za Skoplje, bilo za Solin i automobilom Bitolje-Prilep-Veles (prosečno po 120—150 dinara po osobi) a odatle vozom bilo za Skoplje, bilo za Solun.

a) Automobilima:

Ide se pravcem: Skoplje-Tetovo-Gostivar-Mavrovski Hanovi-Manastir Sv. Jovana Bigora, Struga-Ohrid.

Povratak može biti:

Ili pravcem: Ohrid-Kičevo-Gostivar-Tetovo, ili pravcem: Ohrid-Resan-Bitolje-Prilep-Babuna-Veles-Skoplje. Automobil sa četiri sedišta za odlazak i povratak preko Kičeva staje oko 2500 dinara, a za odlazak do Ohrida i povratak preko Bitolja, Prilepa i Velea sa u Skoplje staje oko 3000 dinara.

Pri odlasku za Ohrid imalo bi da se svrati i vidi: manastir Sv. Jovana Bigora (čuveni ikonostas) i Struga (organizacija lova na jegulje).

Vožnja kako za odlazak i za povratak sa zadržavanjima trajae 8 do 10 časova što znači, da na put treba računati dva dana.

Što se tiče boravka u Ohridu, odlaska do manastira Sv. Nauma kao i ishrane za vreme putovanja važi ono što je rečeno za izletnike vozom s tim, što su izletnici automobilima u pogledu ishrane u nešto holjem položaju, jer prolaze kroz varoši Tetovo, Gostivar, Kičevo, Ohrid, Bitolje, Prilep, Veles, pobrojanih u ovoj zoni potreban je les, gde se jela može naći i pripremiti.

Zborište za izletnike automobila: trg Oslobođenja.

Šta ko treba da vidi u Skoplju i okolini.

U Skoplje se može doći vrlo lako, pošto je ono vezano sa svima saobraćajnim vezama: kolskim i automobilskim putevima, železnicama i uskoro aeroplanima. Skoplje ima tri stanice; na širokom koloseku su glavna stanica Skoplje i stanica Vojvoda Putnik; na uskom koloseku je stanica Gornje Skoplje. Pri dolasku u Skoplje, u ulici Kralja Petra nalaze se najbolji hoteli. Na Trgu Kralja Petra vidi se monumentalna palata Oficirskog doma. Preko Vardana je stari most Cara Dušana i do njega spomenik. Kada se ide preko mosta, lep je pogled niz Vardar i uz Vardar danju i noću. Sa mosta se uz Vardar vidi Pozorište, Grad Cara Dušana i u daljini Ljuboten, vrh od 2510 m., kojim se završava Šar planina. Ulicom Cara Dušana stiže se na Pazarište. Naici će se kroz uske ulice na crkvu Sv. Spasa, sa umetničkim duborezom iz početka XIX. veka. Malo dalje je Kuršumlihan, koji je bio karavan Saraj iz srednjeg veka i zatvor za vreme Turaka. U njegovoj okolini mogu se videti srebrne i zlatne izradevine i razni drugi zanati. Na suprotnoj strani je džamija Sultana Murata i još nekoliko. Tamo se mogu videti i igre derviša ako je ramazanski post. Ispod Gazibabe može se videti rasadnik i dalje parna pivara, pa bolnica. Pri povratku pored Vardara se vidi Univerzitet, pa saborna crkva Sv. Bogorodice sa ikonostasom od duboreza i kamenoreza. Na severozapadnoj strani je Novo Skoplje i Bunja, kovač, gde su učiteljska škola, park, mlin Balkan, strugara Treska, fabrika makarona. Oko stanice su muška i ženska gimnazija, središnja škola i monopol. Muzej je u stvaranju; delom je u

Kuršumljiji-hanu, a delom u blizini uni-
verzitetu. Na Vodnu je higijenski za-
vod, najmodernija ustanova te vrste
na Balkanu.

Okolinu može svako razgledati za
jedan dan. U Skopsku Crnu Goru
može se ići kolima i automobilima do
sela i samih manastira. U Skopsku
Svetu Goru kod Treske isto tako. Do
Nereza može se ići pešice kao i na ko-
nju i kolima a do Markovog manastira
donekle kolima, a donekle konjima.

Izgleđ današnjega Skoplja možete
kupiti u svakoj duvandžinici.

Radi lakše orijentacije izdala je
župa »Kraljevića Marka« knjižicu
»Skoplje i njegova okolina« i sumarni
plan Skoplja.

Kako će se obaviti prevoz prtljaga.

Svaki član-ica mora svoj prtljag da
vidno obeleži i to imenom i prezime-
nom, mestom društva i oznakom župe.
Starešinstvo župe brine se samo za
prtljagu one braće i sestara koji sta-
nuju u zajedničkim stanicama. Za
prtljag pojedine braće i sestara, koji
stanuju bilo u privatnoj ili hotelskoj
nastanbi, moraju se pobrinuti lično za
prenos prtljaga, t. j. svojih stvari. Je-
dino će župa pobrinuti se za dovoljan
broj nosača i razvodnika* za pokaziva-
nje mesta stana.

Prtljaga za zajedničku nastanbu
ovršiti će se ovako: svaki brat i sestra
pre polaska u Skoplje, treba da sve
spremi i iznese na znak načelnika svo-
je župe iz voza, gde će prtljag primiti
određeni redatelj-naraštajac i staviti
ih u određena kola, koja nose ime do-
družne župe. Zajedno sa prtljagom ide
po jedan brat iz Skoplja i jedan brat
(sestra) iz dotične župe u određena
mesta nastanbe. Isti način biće i za
odlazak, t. j. u mestu nastanbe biće
spremljena kola za prevoz, u kojima
će ići brat-sestra iz Skoplja a isto tako
brat i sestra iz župe.

* Razvodnici su sokolski naraštaj-
ci, koji nose belu traku s naslovom
»Razvodnik« i njihova je zadaća biti
na ruci uvek kad treba pokazati koju
ulicu, sletsku kancelariju, kud se ide
na sletišta i t. d.

Pamti!

1. Sva društva i župe neka ponesu
sobom u Skoplje svoje zastave!
2. Društveni i župski načelnici i
načelnice odgovorni su, da će biti sva
svečana i telovežbačka odela članova,
članica, naraštaja i dece besprikorna i
strogo po propisima. Ne stavljajte na
sebe nikakvih ukrasa zlatnine, lanči-
ća, narukvica itd.
3. Vladanje svijui mora biti uzor-
no, disciplina apsolutna! Svaki pro-
pust i kršenje biće strogo kažnjeno!
4. Tko nosi znak ili je u odori,
neka ne zaboravi, da pozdravi jedan
drugoga! Kod pozdravljanja važi pra-
vilo: mlađi pozdravlja starijeg, brat
sestru, naraštaj i deca članstvo.
5. Svatko neka nosi uvek sobom
sokolsku legitimaciju!
6. Upamti, da je celokupni moral-
ni uspeh odvisan od svakog pojedin-
ca! Radi tako, kao da je sve odvisno
od tebe samoga!

Vozna povlastica za VI. pokrajinski slet JSS u Skoplju.

Odobrena je povlastica u ¼ cene
svima učesnicima iz naše zemlje — VI.
pokrajinskog sleta Jugoslovenskog So-
kolskog Saveza koji će se održati u
vremenu od 5.—9. septembra o. g. u
Skoplju.

Povlastica važi od 1.—20. septem-
bra o. g. i to za sve vlakove izuzev
S. O. E.

Za strane posetioce sleta i to za
Sokole iz Češke, Poljske kao i za Ru-
ske Sokole bilo iz Češke i naše države,
odobren je besplatan prevoz, s tim da
se isti mogu vratiti pojedinačno i to
proizvoljnim pravcem.

Prosvetni deo.

Prosvetni odbor starešinstva župe
izdao je:

1. »Južni Pregled«, književni list
u Južnoj Srbiji, posvećen VI. pokra-
jinskom sletu u Skoplju. List donosa
sokolske i književne radove najboljih
pisaca u našoj Otadžbini. Osim čla-
naka donosi i izvestan broj ilustracija
iz Južne Srbije. Stoji 10 dinara; dobija
se na sletištu u Sokolskoj Knjižari.
Izdanje Sokolske Župe »Kraljević
Marko«.

2. »Skoplje i okolina«, sa 13 slika
u tekstu i planu Skoplja, od brata prof.
Tome Smiljanića-Bradina. Komad po
2 dinara. Izdanje latinicom i ćirilicom.

3. »Upustvo za slet«, izdanje sta-
rešinstva župe. Sadržina sva upustva,
koja se odnose na slet, ma u kom
pravcu. Svaki posetnik sleta treba da
je ima. Stoji 10 dinara.

4. »Katalog zemaljske tekstilno-
poljoprivredne izložbe u Skoplju«. Ka-
talog sadrži od naročite važnosti čla-

nak: Skoplje u prošlosti, sadašnjosti i
budućnosti od Dr. Voj. S. Radovano-
vića. Naročito je važno, da se pregle-
da Južno-Srbijansko odeljenje. Knji-
ga staja 10 dinara.

5. »Album« (Južna Srbija u slici)
i to u dve vrste: manji deo slika 20
dinara; veći 30 slika 30 dinara.

6. »Sletska razglednica (Kraljević
Marko) bez sletske marke 1 dinar, a
sa sletskom markom 2 dinara.

7. »Sokolska knjižara«, na sleti-
štu će biti organizovana sokolska knji-
žara u kojoj će se pored svih sokol-
skih izdanja dobiti i literatura, koja
označuje kulturni i ekonomski život
Južne Srbije.

8. Spremljena su predavanja za
izlete u sve tri izletne zone, kao i vo-
diči po gradu Skoplju.

9. »Letak o Skoplju«, kratki vod
kroz Skoplje. Komad 1 dinar.

10. Od Ristovca do Skoplja biće
izvesan broj braće i sestara iz Skoplja,
koji će biti čuvari za prolaz od Ri-
stovca do Skoplja.

I. Knjige obaveštajne sadržine.

1. Kosta Kostić, Naši Novi Gra-
dovi na jugu. Izdanje Srpske Književ-
ne Zadruga.

2. Stevan Simić, Ohrid i Zletovo.
Štampano u Skoplju.

3. Melnik, Skoplje. Štampanje
Ljubljana. (Na Slovenačkom).

4. Skoplje i Južna Srbija. Izdanje
Prof. Društva u Beogradu.

5. Južni Pregled, Skoplje.

6. T. Smiljanić, Skoplje i okolina.

7. Prosvetne i političke prilike u
Južnim srpskim oblastima, od Dr. Jo-
vana Hadži Vasiljevića, izdanje Dru-
štva Sv. Sava, Beograd.

Kultura.

1. Glasnik Skopskog Naučnog
Društva.

2. Južni Pregled, list za nauku i
književnost. Godišnja pretplata 70 di-
nara. Mogu se dobiti kompleti. Na-
rudžbine na poštanski pretinac 58.

3. Zbirka pesama iz Južne Srbije,
od V. Dordevića. Izdanje Skop. Na-
učnog Društva.

4. Naši Vladari. Izdanje Narod-
nog Dela Beograd.

5. V. Petković, Monografije ma-
nastira u Južnoj Srbiji.

6. Ljuba Ivanović, Album crteža
iz Južne Srbije, Beograd.

7. Bartolomej Georgijević, Moje
Robovanje, Skoplje (Dimitrijević i
Prelić).

8. La Serbie (dobiva se u knjižar-
i Jovana Popovića u Skoplju).

III. Beletistika i putopisi.

1. Ž. Milićević, U postojbini naš-
ih kopaničara i zografa, Beograd.

2. Ž. Milićević, Od Ohrida do
Sandžaka, Beograd.

3. Stanislav Krakov, Kroz Južnu
Srbiju, Beograd (Vreme).

4. G. Božović, Pripovetke. Beo-
grad.

6. Filipović, Kosovski Božuri,
Beograd (Cvijanović).

7. Filipović, Srbijak, Beograd,
(Cvijanović).

8. Ivo Vojnović, Smrt Majke Ju-
govića.

9. Ivo Vojnović, Lazarevo Vaskre-
senje.

10. Budimir Grahovac, Strahinić
Ban, Skoplje.

11. Tomo Smiljanić, Stojna i dru-
ge pripovetke, Skoplje.

12. Tomo Smiljanić, Na planini,
Skoplje.

Za kupanje.

1. U »Sokolskom Domu«, od 5 sati
ujutru do 10 sati uveče biće otvoreno
sokolsko kupatilo sa 11 tuševa. Kupa-
nje je besplatno. Samo se umoljavaju
braća, da se više od 10 minuta ne za-
državaju pod tušem, kako bi se veliki
broj lakše mogao tuširati.

2. »Na Vardaru«, a u blizini Na-
rodnog Pozorišta biće ograđen pro-
stor za kupanje i sprema za kupanje.

Sestre imaju prostorije za kupa-
nje u nastanbi.

Prijava mora sadržati.

1. Broj koliko dolazi braće, koliko
sestara, ukupan broj.

2. Od toga broja: koliko braće želi
skupnu nastanbu; koliko sestara skup-
nu nastanbu; koliko braće i pojedina-
ca želi privatnu ili hotelsku nastanbu
(sestrama nije potrebno, jer imaju ta-
kvu zajedničku nastanbu, da je bolje
neće naći ni u privatnoj ni hotelskoj
nastanbi); koliko braće skupnu hotel-
sku po 25 Din a koliko hotelsku poje-
dinačnu hranu po 50 Din (novac za obe
treba poslati unapred); broj vežba-
čica svakih za sebe za sokopskane
proste vežbe; odjeli na spravama; ta-
čke za akademije 6. II. i to sa tačnom
oznaka autora vežbe, muzičara, na-
slova vežbe i broj vežbača te sve ono,
što je potrebno za tačku; broj braće i
sestara u sokolskoj i narodnoj nošnji;
naročito treba pripaziti na prijave gle-
de izleta; karte za sletišta od 10—30
Din (sedenje) i t. d.

Dušan M. Bogunović (Zagreb):

Sokolstvo i današnji politički život.

1. Političko delovanje sva-
koga Sokola u političkim stran-
kama, neka bude prema so-
kolskim načelima.

2. Svim se članovima so-
kolske organizacije, koji de-
luju u javnom životu, nalaže
da upriliče svoje javno delova-
nje u smislu tih načela.

3. Članovi Sokolstva neka
bude kritički pripadnici svo-
jih političkih stranaka.

4. Sokolstvo je nepolitička
organizacija, ali svaki Soko-
mor mora da ima političko uvere-
nje, koje odgovara sokolskim
načelima.

U poslednje vreme našega naroda
ne-državnoga života, dogodilo se toli-
ko događaja u društvu naših političko-
partijskih ljudi, od kojih događaja, ne
samo da pati moral naših partijsko-
političkih ljudi, naša narodna skup-
ština kao prestavnica duhovne poli-
tičke inteligencije naše rase, koja tre-
ba da stvara život države, trpi na-
vanjski položaj, a naročito jubilar-
na godina našega oslobođenja i ujedinje-
nja, i što je veoma važno i što se tre-
ba otvoreno i javno sokolski da kaže
— jer se to tiče naš Sokola, naše ide-
ologije u vezi sa primenom na narodno-
državni život — a to je da usled
zadnjih događaja uzdrmane su:

I. ideja narodnoga jedinstva,

II. ideja države kao celine.

Obe ove ideje, t. j. ideja narodno-
ga i ideja državnoga jedinstva su
osnovni temelji, na kojima gradimo
sokolsku ideologiju jer deo ustava ka-
že: »Jugoslovensko Sokolstvo je svo-
jina celokupnoga jugoslovenskoga na-
roda u jednoj slobodnoj državi. Jedan
narod, jedna država, jedno Sokolstvo.«
To je prvo.

I dalje ustav kaže: »Jugoslovensko
će Sokolstvo braniti svaki trenutak je-
dinstvo jugoslovenskog naroda, jedin-
stvo i neodrživost jugoslovenske drža-
ve proti svim neprijateljima.« To je
drugo.

I dalje ustav kaže: »Jugoslovensko
Sokolstvo se ne može odreći prava da
uteče, na zgradbu i učvršćenje te drža-
ve u duhu sokolskih načela: napred-
ka, demokratizma i socialne pravedno-
sti.« To je treće.

To je općeniti odnošaj naš — so-
kolski prema državi i njenom uređenju
— t. j. mi kao Sokoli priznajemo ovu
državu samo kao celinu i tu celinu ho-
ćemo da branimo kako prema vani, ta-
ko i prema unutra i hoćemo da uteče-
mo na stvaranje ove države kao celine
u duhu sokolskih načela.

Sravnilo naša načela koja gore
istaknuh, ne kao svoje mišljenje, već
zaključke I. i II. sokolskog Sabora sa
ovim, što se danas u državi radi, gde
se javno govori o amputaciji, perso-
nalnoj uniji, o plaćenju političarima
da rade na razjedinjenju naše države,
o stvaranju velike Srbije, slobodne
Hrvatske, o nekim »tajnim« silama, o
ovima i onima ljudima, koji treba da
ubiju ovoga ili onoga političkoga vo-
đu, o kulturnoj premoći Zagreba pre-
ma Beogradu, o revoluciji hrvatskih
prosvetnih radnika u Zagrebu, koju
su potpisali i profesori univerziteta,
da prekidaju svaku kulturnu vezu sa
Beogradom i Srbijom, o vlaškom i cin-
carskom Beogradu, o austrijskom Za-
grebu i t. d. i t. d., koji sve mogao da
nabroji što se govori i radi i što misle
i rade paklene duše ne samo jednoga,
već sva tri dela našega naroda.

Mi kao Sokoli pripadnici sokolske
ideologije, koja posmatra državu kao
celinu, a koji hoćemo da utečemo na
izradu države u duhu sokolskih načela,
moramo biti svesni, da svaki rad poli-
tičara i ostalih ljudi u vezi sa tima po-
litičarima iz osnove

ljulja naša sokolska načela u pogledu
odnošaja Sokolstva naprama državi.

Mi to ne da ne smemo da trpi-
mo, naša je dužnost i to sokolska du-
žnost ustati javno protiv toga u pro-
svetnom to znači ili da nismo svesni na-
še ideologije, ili smo slabi da protiv
toga ustanemo ili da i mi Sokoli to
odobravamo. Bilo, ma što od ovo troje,
ako ne ustanemo, mi ćemo u javnom
životu i budućnosti izgubiti mnogo.

A pogledajmo sada, kako se danas
gleda i kako stoji usled ovih događaja,
koje sam spomenuo:

ideja narodnoga jedinstva bez obzira
na pleme, veru i stalež, kako mi pro-
povedamo.

Nikad u našem narodnom životu
— životu politike, kulture, ekonomije
pa i socialnoga života nije bilo toliko
ističano srpstvo, hrvatstvo i slovena-
štvo ne u smislu da delovi se jačaju za
celinu, već delovi, da se jačaju na štetu
celine, kao danas. Kud god se okrene-
mo, s kim god govorimo, s kim se su-
srećemo i t. d. i t. d. svuda, apsolu-
tno svuda, osim u sokolskim redovi-
ma, govori se o srpstvu koliko je ono
dalo i na osnovu toga da ima ovo i ono
pravo, govori se o hrvatstvu, koliko je
ono kulturno i na osnovu toga da ima
ovo ili ono pravo — prosto licitira se

na vagu ideje nacionalizma — a o je-
dinstvu — jugoslovenstvu —
u opšte osim u sokolskim redovima, ne
govori se.

Što više napustile su ga i političke
partije, koje su do jučer bile jugoslo-
venske.

Ostalo je Sokolstvu, da ono pro-
poveda sokolsko jedinstvo. Ali to ni-
je dosta. Nije dosta da nekoliko dese-
taka hiljada jugoslovenskih Sokola za
to rade, veruju i ispovedaju, a narod
svih trih plemena razvija se protivno.
Pitam ja braću i sestre, kuda ćemo mi
jugoslovenski Sokoli doći, ako narod
— ne primi naše ideje. Ostaćemo
osamljeni i mesto da mi delujemo na
dušu Naroda i političara, delovaće
oni na i mesto jedinstva, stvorice
se atmosfera razjedinjenja — a to je
po mome dubokom uverenju

smrt Sokolstva.

A nestane Sokolstva — jao naro-
du i državi — jer će mu nestati jedne
velike moralne poluge. Zato kažem —
mi to nesmemo trpiti — naša je so-
kolska dužnost ustati protiv toga, u
protivnom to znači da nismo svesni
naše ideologije.

A na kraju — pogledajmo — dali
naši članovi sokolske organizacije a
pripadnici ove ili one političke partije
pre svega određuju svoja politička
uverenja prema sokolskim načelima i
dali u političkoj stranci u kojoj su
oni uteču da politika se vodi u duhu
sokolskih načela.

I ovde ćemo dobiti negativan od-
govor.

Pogledajmo, dali pako mi ostali
članovi sokolske organizacije a pripad-
nici političkih partija, jesmo kritički
pripadnici svojih političkih stranaka i
dali utečemo na svoju političku par-
tiju, da ona vodi narodnu i državnu
politiku u duhu sokolskih načela.

I ovde ćemo dobiti negativan od-
govor.

Pa što iz ovoga sledi — kad vidi-
mo ovaki položaj u narodno-državnom
životu, koji je u suprotnosti sa temelj-
nim načelima Sokolstva.

Moje je mišljenje ovo:

1. Mi kao članovi sokolske organi-
zacije, ne možemo ostati pasivni pre-
ma onome, što se događa u duši nara-
da i obzirom na ideju narodnoga je-
dinstva i u pitanju uređenja države,
ako to uređenje neide u pravcu sje-
dijavanja svijui triju plemena. Jer ono,
što se danas govori s jedne i s druge
strane, protivnost je sokolske ideolo-
gije i njena nastojanja u budućnosti.
To je naprama narodu i državi.

2. Prema našem članstvu, ne mo-
žemo isto tako da budemo pasivni i da
ih pustimo da na njihove sokolske du-
še uteče partijski život. Ono mora da
bude upućeno tačno i određeno, kako
se on, t. j. svaki za sebe, a zatim dru-
štvo u kome se kreće mora da odnosi
prema partiji u kojoj se nalazi.

3. Članovi sokolskih organizacija
a u isto vreme narodni poslanici, a na-
ročito sokolski klub narodnih poslani-
ka, mora da izvrši onaj deo ustava, ko-
ji se odnosi na sokolske radnike a čla-
nove narodne skupštine.

Radi gore iznesenih predloga, mo-
je je mišljenje da bi:

1. Savez izdao proglas na ceo na-
rod (kao što je to učinila i Narodna
(Obrana) u kome neka potseti narod
na ideju jedinstva: Naroda i Države,
a naročito da ga zamoli za potporu so-
kolske organizacije, koja će svesno i
bez koristi i slave da stane na branik:

Države iznad svega — volja Naroda
do apsolutnosti!

2. Također da se pozove svo član-
stvo zapravo uprave društava da sku-
pe svoji sokolsku porodicu i građan-
stvo i da ih pozove na doslednost u
pravcu ideje narodnoga i državnoga ži-
vota, te da članstvo pade u narod i
obavesti ga o zadatku Sokolstva u sa-
dašnjem času i pozove narod na mir-
noću i pristupanje u sokolske redove.

3. Da pozove Sokole — narodne
poslanike, da u svojim klubovima bu-
du tumači primene sokolske ideologije
na stišavanje političkih borbi i da
unesu čim više svesnosti i bratstva
u redove političara.

Na kraju da kažem ovo. Reći će
neko od braće i sestara, da je to meša-
nje Sokolstva u politiku. A ja bih na
to odgovorio ovo: Ideja narodnoga i
državnoga jedinstva nije stvar naših
političara, u prvom je redu to stvar
kulture pa i kulturne organizacije So-
kolstva. I kad se dira temelj našega
kulturnoga nastojanja — onda je naša
sokolska i narodna dužnost, ustati pro-
tiv toga — jer današnji događaji ne
da ruše sokolsku organizaciju, već su
protivni bitstvu (prirodi) sokolske
ideologije.

Treba da kažemo otvoreno i ja-
sno, da mi Sokoli ne dozvoljavamo ni
amputacije, ni personalne unije, ni he-
gemonije, ni prečasnkih i srbijanskih
fronta, ni »srpskoga« ni »hrvatskoga«
bloka na okup, ni borbe protiv srbij-
janstu i t. d. i t. d., već hoćemo ne
političke ravnopravnosti, već ravnop-
ravnosti na osnovu ideje jedinstva, t.

j. hoćemo da svi krajevi naše domovi-
ne i države, sve vrednosti svijui pleme-
na, sva nastojanja i težnje svijui dođu
do izražaja kako u životu naroda, tako
i u životu države. Po našem sokolskom
sivačanju nema ni pobeditelja ni po-
beđenih — svi smo svojom voljom do-
šli u ovu državu i hoćemo svojom vo-
ljom — voljom naroda i svijui nas
Hrvata, Slovenaca i Srba da vladamo
i učestvujemo u radu ove države, nje-
na stvaranja, razvoja i konačnoga
cilja. Nećemo ni hegemonije, ni me-
galomanije, ni lažne demokratije ni
apsolutističkoga radikalizma.

Nakon deset godina našega zajed-
ničkoga života i političke borbe, mi
smo opazili, da se suše sve moralne
vrednosti koje nam je narod dao i bo-
jimo se, da ako se pade takim putem
dalje, da nismo daleko, jer je tim pu-
tem išla i Rusija, i mi od ovoga udara,
koji je dostigao Rusiju. Razlika je u
tome, što je Rusija bila tako velika, da
je nije mogao neko da razdvoji, a mi
smo tako maleni, a okruženi sa svijui
strana neprijateljima, da je verovat-
nost da nacionalna katastrofa, koja bi
nas zadesila — bila bi veća, strašnija i
sudbonosnija od

Kosovske i na Petrovoj gori!

Razmisлите o tome, braćo i sestre,
i prosudite. Bilo je u životu Sokolstva
mnogo dobrog, velikih težnji ali uvek
su nas događaji pretekli. Pazite, da se
i to sada ne dogodi.

Na oprez i na stražu Sokolstvo!

Ristovac — Skoplje.

Ovde je bila poslednja železnička
stanica Kraljevine Srbije do oktobra
1912. godine. Na 200 m od stanice je
mostić, koji je na pruži bio granica iz-
među male Kraljevine Srbije i Velike
Otomanske Carevine. Od toga mosta
kao da se ulazilo u sasvim drugi svet.
Mesto obradenih njiva bile su neobra-
dene ledine, a mesto pošumljenih pla-
nina, koje ste dovde gledali, gola brda.
Od oslobođenja naročito od 1919. god.
ledine su postale obradene njive, a
mnoge su barušine osušene. Ali gola
brda nisu mogla za tako kratko vreme
obrasiti šumom. Po tim golim brdima
vodile su srpske čete od 1903. do 1912.
god. mnoge borbe sa Turcima i tur-
skom vojskom. Evo, odmah odavde je
Kozjak planina, gde se u jednoj plani-
ni nalazi Manastir Sv. Prohor Pčinj-
ski. U tom su se Manastiru prikuplja-
le srpske komitske čete, koje su ovde
prelazile granicu noću i nastavljale
put da u narodu održavaju duh do
oslobođenja. Kod stanice Tabanovac
videćete jedno golo brdo gde je 1905.
godine bio vrlo jak sudar između jed-
ne čete srpskih komita i turske vojske.

Kod Kumanova bacite pogled le-
vo, na tri kilometra od stanice je na-
predna varoš Kumanovo. Dalje na
istoku su brda na kojima je vođena
odlučna bitka između srpske i turske
vojske 1912. godine; koja je donela slo-
bodu ovome narodu.

Od Kumanova do Skoplja prola-
zićete krajevima zasadenim duvanom
i makom. Skoro sve to zemljište po-
čelo se je obrađivati od 1912. godine
kada je prestalo bezvlašće i kad je se-
ljak postao gospodar zemlje, koju je
obrađivao. Po selima, koja su još vrlo
neugledna, videćete po jednoj velikoj,
često dvospratnoj, lepu belo okrečenu
zgradu. To su osnovne škole, koje su
podignute od 1920. godine. Podigao ih
je narod uz državnu pomoć.

Skoplje je naročito postalo veliki
grad. Od 40.000 stanovnika koliko je
u njemu bilo za vreme Turaka, sad
ima 100.000 — sto hiljada. Ono je po-
stalo trgovačko i industrijsko središte
za Južnu Srbiju, pa čak i za neke kra-
jeve ranije Kraljevine Srbije, sve do
Niša.

U Skoplje!

Predaleko bi me zavelo, kad bi hteo da opišem i iznesem dojmove, koje smo imali obilazeći ova mesta, gde ima svaki kamen svoju historiju. Ali mogu ustvrditi, da se ne bih nikad osećao enako usko uz one naše pokojnike, bore za slobodu da nisam zadovoljen sokolskim duhom, da nisam Sokol!

Naveče istog dana smo se rastali da putujemo za Skoplje. Sakupila se cela Kos. Mitrovića da nas isprati. Bilo nam je žao ostaviti Kos. Mitroviću i dragu braću, koja su nas tako lepo primila.

Uveren sam, da će svakom od nas, dani tamo provedeni ostati u najlepšoj uspomeni.

Moram da se na ovom mestu zahvalim bratu starosti, bratu predsedniku opštine, odboru sokolskog društva Kos. Mitrovića, svim Sokolima i građanima Kos. Mitrovića, koje nas je tako bratski susretalo.

Rekao sam jednaput, da se moramo upoznati, da se uzmutnemo zavoliti. To je sada zadaća Sokolstva, a ja sam siguran, da bratska veza, koja nas je svezala na Kosovom polju ne će biti nikada prekinuta, jer mi smo osetili, da nas je kroz stoleća proleće na krv zbratila za vazda, da smo mi jedno i da ćemo ostati jedno.

Iz sokolske župe — Zagreb.

NOVA GRADISKA.

Sokolsko društvo u Novoj Gradiski održalo je svoju godišnju javnu vežbu 22. p. m. uz brojno sudelovanje bratskih društava iz Pakraca sa fanfantom, Siska, Bos. Dubice, Požege i Bos. Gradiske, koja su mnogo doprinela vanrednom uspehu naše javne vežbe.

U jutro toga dana bila je budnica sokolske fanfare gradom, po prvi puta

priredena od strane našeg Sokola. U podne se pošlo korporativno sa fanfantom na stanicu pred goste iz Siska i Bos. Dubice, pa je ulicama našega mesta prošla povorka od oko 140 Sokola i Sokolice i po prvi put se jače manifestirala čista jugoslovenska sokolska misao u ovome stranački jako zagriženom mestu. Posle podne održana je javna vežba uz toliko sudelovanje građanstva, da se računa, da je ovo do sada jedna od naših najposrećenijih i najuspešnijih priredaba od postanka ovoga društva do danas.

Veliki je moralni uspeh, pa se videlo što se sve može postići ustrajnom radom u sokolstvu, pa će svi nastaviti podvostručenim snagama sa radom. Isto tako nije izostao ni materijalni uspeh.

Nastupili su najprije članovi (20) sa skuplanskim prostim vežbama, koje su izvedene gotovo bez i jedne pogreške sasvim sigurno i na zadovoljstvo gledalaca, jer se ove vežbe faktečno dopadaju svima. — Zatim nastupaju muška, pa ženska deca sa svojim vežbama, te muška deca zadivljuju gledaoce sigurnom izvedbom vežbi, jer im svaka kretnja odaje muškost i veliku sigurnost. Isto tako muški i ženski naraštaj sa puno skladnosti i sigurnosti izvode svoje vežbe.

Veliko oduševljenje izazvala je pozna četete vojnika ovašnjeg garnizona, koji su nastupili vežbama s puškom, pa su posle nastale oduševljene ovacije našoj vojsci, koja uvek s nama zajednički radi.

Posebno su nastupili članovi sakačkog Sokola sa »Carmentom« i naraštajke vežbom »Dalmatinski Sajkaš« koji su bili pozdravljani sa oduševljenjem. — Zatim su nastupili članovi na preči i ruči, koji su svojim nastupom pokazali mnogo spretnosti. — Iza toga bio je zbor svih kategorija na vežba-

lištu, te je staršina društva brat Dragutin Retl pozdravio goste i Sokolstvo, te održao jedan patriotski govor, koji je završio poklikom Njegovom Velikanstvu Kralju kao najvećem Sokolu. Posle javne vežbe razvila se zabava uz najveće oduševljenje.

Ovom javnom vežbom pokazalo je ovo društvo koliko mu je stalo do odgoja svih svojih članova u telesnom, moralnom i nacionalnom pogledu pa je velika šteta da ono još ne nailazi na potporu svih građana a i samih svojih članova, da se može još bolje jačati i razvijati.

Iz sokolske župe — Kranj.

ZA VSA DRUŠTVA GSŽ OBVEZNE LAHKOATLETSKE TEKME JSS V LETU 1928.

Vsled sklepa zbora župnih načelnika in načelnice JSS z dne 10. XII. 1927 se morajo v vseh društvi včlanjenih v JSS vršiti v letu 1928 tekme v panogah lahke atletike, je sklenil tehnični odbor GSŽ v svoji seji dne 5. VIII. 1928, da se vršijo v GSŽ tekme v lahki atletiki za člane in članice v nedeljo dne 16. septembra ob 8. uri zjutraj v Kranju.

Vsako društvo je v smislu sklepa TO JSS obvezno, da se tekem v lahki atletiki udeleži po svojih najboljših posameznikih. Uspeh posameznika velja zanj kot posameznika, dalje skupno z ostalimi tekmovalci iste družbe za društvo in vseh društev za župo. Tekma obsega tele panoge: za člane a) proste vaje za skuplanski zlet, b) skok v višino z zaletom brez deske, c) skok v daljino z zaletom brez deske, d) tek na 100 m, e) metanje kroglice; za članice a) proste vaje za skuplanski zlet, b) skok v višino z za-

letom brez deske, c) skok v daljino z zaletom brez deske, d) tek na 100 yardov, e) metanje žoge s pentljo.

Nagrade. JSS bo nagradil 3 najboljšje župe, prva tri najboljšja društva in prve 3 najboljšje posameznike. Župnam je na voljo, da izdajo svojim najboljšim društvom in posameznikom priznalne diplome. Natančna navodila za tekme v lahki atletiki so objavljena v »Prednjaku« št. 2 z dne 29. II. t. l.

TEKMA MOŠKEGA IN ŽENSKEGA NARAŠČAJA.

Isti dan kot tekme članstva, se vršijo tudi tekme moškega in ženskega naraščaja v tekmi vrst in posameznikov v vrstah in sicer v višjem in nižjem oddelku. Moški naraščaj tekmuje: a) v prostih vajah, b) v preskoku čez konja vzdolž in na šir brez ročajev, c) v preskoku čez konja vzdolž in na šir brez ročajev, d) v metanju žoge s pentljo, e) v teku na hitrost.

Ženski naraščaj tekmuje: a) v skoku v višino z zaletom brez deske, b) v skoku v daljino z zaletom brez deske, c) v preskoku čez konja vzdolž in na šir brez ročajev, d) v metanju žoge s pentljo, e) v teku na hitrost.

Natančen opis tekem in navodila za iste so bila društvom razposlana že v začetku leta 1928.

TEKME V ŠAFETNEM TEKU.

Glasom sklepa župnega TO se na isti dan ob 11. uri dopoldan vršijo tekme društvenih vrst in sicer članov, članice, moškega in ženskega naraščaja v šafetnem teku skozi mesto Kranj. Vsako društvo je dolžno, da postavi k tekmi v šafetnem teku po 4 najboljšje tekače in tekačice navedenih oddelkov.

Proga je za člane 4x100, za članice 4x60, za moški in ženski naraščaj istotako 4x60 m dolga. Vrste navedenih oddelkov, katere pretečejo progo v najkrajšem času se proglašajo kot zmagovalne vrste.

POPOLDANSKI JAVNI NASTOP V KRANJU.

Ob 15. uri istega dne, se vrši nastop vseh navzočih tekmovalnih oddelkov poleg Narodnega doma v Kranju. Nastopilo se bode razun diska in koplja z vsemi panogami lahke atletike ter za postranskih telovadnih orodij. Da se za javni nastop izbere za posamezne panoge najboljšje tekmovalce, skliče brat župni načelnik vse oddelke skupaj in se jih na posamezne discipline izbere na licu mesta najboljšje, tako n. pr. one, ki so najboljši v skoku s palico posebej, one pa kateri so najboljši v plezanju zopet posebej in tako dalje. Poziva se vsa društva, da vežbajo poleg predpisanih tudi vse ostale panoge lahke atletike, tako, da bode zastopan pri javni telovadbi celokupni sokolski telovadni sestav. Na glavnih orodjih nastopijo samo izbrane vrste sestavljene iz posameznikov iz vseh društev GSŽ. S prostimi vajami se ne bode nastopilo, pač pa bodo dopustne posebne točke društev, toda pogojno, da se iste prijavijo vsaj do 1. septembra župnemu TO ter da prispejo na dan nastopa event. klavirsko partituro, ako je zato potrebna. Vodnik vseh tekem in javnega nastopa je brat župni načelnik. Organizacija tekem članov je poverjena bratu Buhi, članice in ženskega naraščaja sestri Pečnikov, moški naraščaj pa bratu Sušniku. Vse predpriprave za tekmo in javen nastop so poverjene Sokolskemu društvu v Kranju. Prijave za tekmo je vpsolati najkasneje do 10. IX. t. l. župnemu TO v Kranju. Sušnik.

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati upravnistvo Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Za zdravje sokolske mladine! V vsaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3. Ljubke povesti, ki obravnavajo razna poglavja iz zdravstva. — Noročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Za francoski jezik.

Vsem, ki se zanimajo za francosko, priporočamo iz svoje zaloge: Brežnik, Francosko-slovensko-nemška konverzacija. V platno vez. Din 35.—. Noročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest v slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižnicam priporočamo: Swift-Flore, Guliverjeva potovanja. (Liliputanci). Bogato ilustrirano. Vez. Din 42.—. Noročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Sokolom sadjarjem

priporočamo iz lastne zaloge bogato ilustrirano knjigo: Belle, Sadjarstvo. Vez. Din 64.—. Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

ALB. RUTAR PUŠKAR

CELJE, Slomškov trg 4

priporoča vsakovrstno lovsko in žepno orožje, municijo in vse lovske potrebščine.

Ivan More sodavičar

Kladezna ulica 19 Ljubljana

ALOJZ FUCHS - JUVELIR

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6

priporoča bogato zalogo zlatnine, ur in srebrnine. Popravila v lastni delavnici točno in solidno.

Zajtrkovalnica Al. Ščurk

Ljubljana, Dunajska c. 12

priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

Dobra vina, domačo gnjat, salame in kranjske klobase priporoča gostilna
IVAN BRICELJ
v Štepanji vasi pri Ljubljani.
Na Planirju.

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
IVAN BRICELJ
Ljubljana, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerno.

FR SLAMIČ, LJUBLJANA

GOSPODSTVA CESTA ŠT. 6

priporoča fine mesne izdelke, vsakovrstno sveže meso, perutnino, divjačino ter izborne mesne konzerve in pastete.

TELEFON 29-73 - NIZKE CENE!

Vkuhavajte v **WECK-ovih** čašah, ki jih uporabljajo naše gospodnje desettletja in so se izkazale za najboljše. Tovarniška zaloga za Jugoslavijo pri **FRUCTUS, Ljubljana** KREKOV TRG 101

MILKO KRAPEŽ - URAR

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG 3

se priporoča

vsem bratom in sestram.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTIN

BRANKO PALČIČ

ZAGREB

KUKOVIČEVA ul. 13

Glavni dobavitelj Jugoslovenskog Sokolskog Saveza

Brz. posl.: Trikotna Zagreb

Izrađujem sve vrste sokolskih potrepnosti za javni i izletni nastup članova. Članice idjece tačno po propisu JSS, nadalje preuzimam izradbu svakovrsne trikotne za vlastiti i tuđi račun. Nadalje preporučam se brati za izradbu najmodernijih civilnih odijela, koja po najnovijem kroju izrađujem u vlastitoj radionici.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA USTANOVLJENA 1860.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg GLAVNEGA KOLODVORA

Cerkvena umetna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za mobilje, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamini za salone in elegantna stanovanja, kameniti lijkari za kuhinje i. t. d.

Sokolom, Sokolicam in sokolskim knjižnicam

priporočamo v nakup:

Jedrlnić: Kratka srpska ili hrvatska slovnica. I. del. Broš. Din 5 —

Jedrlnić: Kratka srpska ili hrvatska slovnica. II. del. Broš. Din 6 —

Jedrlnić: Kratki pregled hrvatske i srpske književnosti. Broš. Din 10 —

Mencej: Kratka srpska gramatika in čitanka. Broš. Din 5 —

Petrović: Srpski pravopis. Broš. Din 6 —

Prohaska: Pregled savremene hrvatsko-srpske književnosti. Broš. Din 44 —

Vlahov: Historija češkoslovaške književnosti. Broš. Din 22 —

NAROČILA SPREJEMA IN IZVRŠUJE

UČITELJSKA KNJIGARNA v Ljubljani

ŽELJEZARA VAREŠ

Salonska peč za ugljen.

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanim sadržinom željeza od 60 % na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem sa ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronza, mjedi, bakra, aluminija - sirovo i apretirano. Specialni fosfori bronz za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

M. TIČAR LJUBLJANA

veletrgovina s papirjem in
pisarniškimi potrebščinami
na malo na veliko

priporoča cenj. društvom
svojo bogato zalogo naj-
različnejših karnevalskih
predmetov kakor:
konfeti, serpentine, guir-
lande, kotiljone, krep-
papir etc., po najnižjih
konkurenčnih cenah!
Zahtevajte ponudbe!

Za izvršitev modernih
portretov ter vsako-
vrstnih fotografskih
slik, kakor: skupin,
povečav, interjerjev
i. t. d. se priporoča

**Fotografski
ATELJE
„VIKTOR“
LJUBLJANA**
Knafjeva ulica 4
nasproti
Narodni tiskarni

Znižane cene in največje skladišče
dvokoles, motorjev, otroških vozič-
kov, šivalnih strojev, vsakovrstnih
nadomestnih delov, pneumatike. Po-
sebni oddelek za popolno popravo,
emajliranje in ponikljanje dvokoles,
otroških vozičkov, šivalnih strojev itd.
Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L.
Tovarnica dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4

Engelbert Franchetti

friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20

priporoča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni od-
delek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih
izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

I. Neškudla

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Zavod za umetno ve-
zenje in tvornica dru-
štvenih zastav i. t. d.

se priporoča p. n. so-
kolskim društvom za
nabavo vsakovrstnih

SOKOLSKIH PRAPOROV

v izdelavi po predpi-
sih glavne sokolske
skupščine v Brodu n/S.
— Na željo predložim
vzorke, načrt in pro-
račun franco gratis.

ŠTAMPILJE ETIKETE REZBARSTVO

LJUBLJANA
Sv. Petra c. 13.

Posojilnica v Mariboru

Ust. l. 1882.

r. z. z. o. p.

Tel. št. 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na 1. jilice in jih
obrestuje z dnevno razpolago po 6%, proti odpovedi na 3 mesece po 8%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 10%.
Stanje hranilnih vlog nad Din 70,000.000.—, rezervnih zakladov
nad Din 5,000.000.—.

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN
LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vh. d. Vidovdanska
cesta št. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine.
Lestve vseh vrst.

Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica št. 1

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU
V LASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi
zanje najboljšo obrestovanje in največjo var-
nost. Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne
posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

Pisarna

Jugoslovenskog Sokol-
skog Saveza u Ljubljani
preporuča svoje bogato
skladište

stručnih knjiga,
diploma, nota,
tiskanica i t. d.

Cenik u Sokolskom ka-
lendaru 1928.

**KLIŠEJE
VSEH VRST
IZDELUJE
SOLIDNO
„KEMIGRAFIJA“
LJUBLJANA**
DALMATINOVA UL. 11-13
ZAHTEVAJTE PRORAČUN

PISARNA Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani
preporuča svoje bogato skladište stručnih knjiga, di-
ploma, nota, tiskanica i t. d. Cenik u Sokolskom
kalendari 1928.

Oglašujte
u
Sok.
Glasniku!

KAREL HLUPIČ

STRUGARSKI MOJSTER

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 16

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela; n. pr.: stojala,
električne lesence, kije za telovadbo, krogle i. t. d., i. t. d.

Galerija naših mož

naj krasni stanovanja, društvene prostore in dvorane!

1. Trubar	8. Gregorčič	15. Gangl
2. Vodnik	9. Aškerc	16. Parma
3. Slomšek	10. Tavčar	17. Župančič
4. Prešeren	11. Levce	18. Kersnik
5. Levstik	12. Erjavce	19. Maister
6. Stritar	13. Jenko	20. Finžgar
7. Jurčič	14. Cankar	

Velikost: 61.5 × 47.5 cm Slika à 10 Din

Naročila izvršuje založništvo:

Učiteljska knjigarna v Ljubljani,
FRANČIŠKANSKA ULICA 6

Pri nakupu različnega oblačilnega
blaga se blagovolite poslužiti

VELETRGOVINE

A. E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја
ДРУШТВО СА О. Ј.

Централа у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творнице: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирнајз, све врсти лакова, емајлно-лакастих и уљених боја.
Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију
врсти и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт,
трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

Interurbani telefoni: broj 2-36 i 2-37
Brzjavi: JADROPLOV

sa svojih 60 parobroda podržava službu na 47 redovnih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. —
Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremni ured (Speditions bureau).